

**SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE
WEBQUEST KULLANIMI**

Rüştü ÇİLKAYA

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK

Kasım, 2013

Afyonkarahisar

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE WEBQUEST
KULLANIMI

Hazırlayan
Rüştü ÇİLKAYA

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK

AFYONKARAHİSAR 2013

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgiler Eğitiminde WebQuest Kullanımı” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlâk ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2013

Rüşü ÇİLKAYA

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

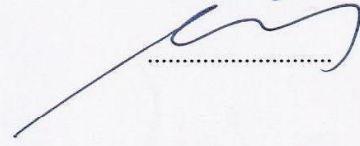
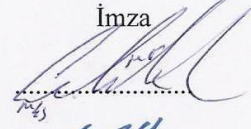
JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK

Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Mustafa ERGÜN

: Doç. Dr. Erdoğan HALAT

İmza

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Rüştü ÇİLKAYA'nın "**Sosyal Bilgiler Eğitiminde Webquest Kullanımı**" başlıklı tezini değerlendirmek üzere 08.11.2013 günü saat 10:00'da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY
MÜDÜR

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE WEBQUEST KULLANIMI

Rüştü ÇİLKAYA

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

Kasım, 2013

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK

Araştırmanın amacı, İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Ülkemizin Kaynakları konusunda hazırlanan WebQuest materyalinin öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumlarına etkisini araştırmaktır. Araştırmaya 2012-2013 öğretim yılında Afyonkarahisar ili Bolvadin İlçesi Kemalettin Sami Paşa İlköğretim Okulunda, 6.sınıfta öğrenim gören 41 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırma ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın bağımsız değişkeni; WebQuest öğretim yöntemine uygun olarak tasarlanmış öğrenme ortamıdır. Bağımlı değişken ise öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumlarıdır.

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde öğrencilerin akademik başarı testinden aldıkları puanlara ait ortalama değerleri ile tutum ölçeğinden alınan puanların ortalama değerleri üzerinde (ANCOVA) analizi yapılmış, bunun için SPSS 18.0 for Windows istatistiksel paket programı kullanılmıştır.

Araştırma sonucu elde edilen bulgular neticesinde İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Ülkemizin Kaynakları konusunda hazırlanan WebQuest materyalinin deney grubunda öğrencilerin akademik başarılarına ve derse karşı tutumlarına olumlu etkisi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: WebQuest, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Eğitimde İnternet Kullanımı, e-öğrenme

ABSTRACT

THE USE OF WEBQUEST IN SOCIAL STUDIES LESSONS

Rüştü ÇİLKAYA

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
EDUCATIONAL SCIENCES PROGRAM**

November, 2013

Advisor: Assistant Professor Dr. Levent ÇELİK

Aim of this research is to search the effect of WebQuest material which prepared on the subject “our Country’s Sources” in Social Sciences Lesson at 6th grade in Primary School on student’s success and attitude, 41 students who study at Kemalettin Sami Paşa Primary School in Bolvadin, Afyonkarahisar in 2012-2013 education years join this research.

This research was made in quasi experimental model with the first test – last test control group. Independent variable of this research is the learning environment which designed for WebQuest instruction technique. Dependent variable is the students’ academic success and their attitude to the lesson.

For evaluating the datas in this research, (ANCOVA) analysis was made over students’ average values from academic success test and average values of points which taken from attitude measure. Because of this SPSS 18.0 For Windows statistical pocket program was used.

According to the findings which obtained from this research we get this result: There is an positive effect of WebQuest material which prepared on the subject “Our Country’s Sources” in Social Sciences Lesson at 6th Grade in primary school on student’s success and attitude.

Key Words: WebQuest, Social Sciences Teaching, Using Internet on Education, e-learning.

ÖNSÖZ

Yetişmemde büyük katkısı olan ve araştırma sürecinde çalışmaların yönlendirilmesi, sonuçların değerlendirilmesi ve yazımı aşamasında yapmış olduğu büyük katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Levent ÇELİK'e tez araştırma ve yazım süresince yardımlarını esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Erdoğan HALAT' a, her konuda öneri ve eleştirileriyle yardımlarını gördüğüm Sayın Prof. Dr. Mustafa ERGÜN'e teşekkür ederim.

Ayrıca tüm araştıma süreci boyunca maddi ve manevi desteğini esirgemeyen sevgili eşim Ayfer ÇİLKAYA'ya kızlarım Hecer ve Merve'ye tezin tamamlanma aşamasında aramıza katılan oğlum Muhammed Kürşad'a teşekkür ederim.

Rüştü ÇİLKAYA

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	viii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM PROBLEM DURUMU

1. ARAŞTIRMANIN AMACI	4
2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	4
3. PROBLEM CÜMLESİ	5
4. ALT PROBLEMLER	5
5. SINIRLILIKLAR	5
6. TANIMLAR	6

İKİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM	7
1.1. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM NEDİR?	7
1.2. YAPILANDIRMACILIK VE WEBQUEST	8
2. WEBQUEST	9
2.1- WEBQUEST'TİN TANIMI	9
2.2- WEBQUEST'TİN ÇEŞİTLERİ	10
2.3- WEBQUEST'İN BASAMAKLARI	10

2.3.1. Giriş Basamağı	10
2.3.2. İşlem / Görev Basamağı	11
2.3.3. Süreç Basamağı	12
2.3.4. Değerlendirme Basamağı	13
2.3.5. Sonuç Basamağı	13
2.4. WEBQUEST'İN YARARLILIKLARI	13
2.5. WEBQUEST'İN SINIRLILIKLARI	15
2.6. İŞBİRLİKÇİ ÖĞRENME VE WEBQUEST	15
2.7. GAGNE'NİN ÖĞRETİM DURUMLARI MODELİ VE WEBQUEST	17
2.8. L.S.VYGOTSKY'NİN BİLİŞSEL GELİŞİM KURAMI VE WEBQUEST	22
2.9. ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE WEBQUEST	23
3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	40
2. ÇALIŞMA GRUBU	41
3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	41
3.1. KULLANILAN WEBQUEST'İN OLUŞTURULMASI	41
3.2. TUTUM ÖLÇEĞİ	51
3.3. AKADEMİK BAŞARI ÖLÇEĞİ	51
4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ	52
5. VERİLERİN ANALİZİ	53

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

1. WEBQUEST YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM	55
2. WEBQUEST YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNE KARŞI TUTUMLARINA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM.....	57

SONUÇ VE ÖNERİLER	59
KAYNAKÇA	63
EKLER LİSTESİ	70

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Gagne'nin Öğretim Durumları Modeli Adımları İle WebQuest Bölümleri	19
Tablo 2. Akademik Başarı Testi Güvenirlik Katsayısı	51
Tablo 3. Grupların Akademik Başarı Testine Ait Betimsel İstatistikler	55
Tablo 4. Akademik Başarı Testi Puanlarının Gruplara Göre Ancova Sonuçları	56
Tablo 5. Grupların Tutum Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler	57
Tablo 6. WebQuest Yönteminin Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Karşı Tutum Ölçeği Puanlarının Gruplara Göre Ancova Sonuçları	57

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Deney Deseni	40
Şekil 2. Giriş Bölümü Ekran Görüntüsü	42
Şekil 3. İşlem Bölümü Ekran Görüntüsü	43
Şekil 4. Süreç Bölümü Ekran Görüntüsü	44
Şekil 5. Flash programıyla hazırlanmış Animasyon	45
Şekil 6. Flash programıyla hazırlanmış Çoktan Seçmeli Test	46
Şekil 7. Pdf formatında Hazırlanmış Etkinlik Çıktısı	47
Şekil 8. Kaynak Linkleri	48
Şekil 9. Değerlendirme Bölümü Ekran Görüntüsü.....	49
Şekil 10. Sonuç Bölümü Ekran Görüntüsü.....	50

GİRİŞ

Bilginin hızla artması bilgiyi aktarma aracı olan kitapların güncellenme imkânı olmaması ve buna karşılık, internetin kolay erişilebilirliği ve dinamikliği interneti kaçınılmaz olarak bilgi edinmede en üst sıraya çıkarmıştır.

Bilgiye ulaşmada zaman ve yer problemleri artık gelişen teknoloji sayesinde ortadan kalmıştır. Okul, ülke, millet kavramlarına ait sınırlar da ortadan kalkıyor. Dünyadaki birçok sınıf birbirine bağlanabiliyor. Yeni oluşan bu çevrimiçi sınıflarda her sınıf ve öğretmen kendi ders plan ve çalışmalarını bütün dünya ile paylaşmaktadır. Web sayfalarına koydukları projelerle sınıf duvarları ortadan kaldırılıyor. Öğrenciler, dünyanın değişik yerlerindeki müzeleri ve parkları ve önemli yerleri internet sayesinde gezebiliyorlar. Kendi sınıflarına ve tartışma gruplarına dünyanın başka yerlerinden sanal ziyaretçiler gelip derse (veya projeye) katılıyorlar. Sanki bütün dünya bir okul gibi oluyor. Gelişen teknolojiyle birlikte öğretim ve öğrenmede de birçok şeyi değişiyor (Ergün, 1998).

Bu gelişmeler sonucunda devletin bilgiye erişim politikalarında bilgiye erişim teknolojilerinin okullarda kullanılmasına yönelik çalışmalara hız verdiğini görmekteyiz. FATİH projesi (Fırsatları Artırma Ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) de bunlardan biridir. Projenin amacı şu şekilde ifade edilmektedir: Bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olacak, öğrenci, öğretmen ve eğitimcilerin bu teknolojileri etkin kullanımı sağlanacaktır (Bilgi Toplumu Stratejisi 2006–2010).

Teknolojinin etkin kullanılması öğretmen ve öğrencilerin de sürece aktif katılımlarıyla mümkündür. Bunu sağlayacak yaklaşımlardan biri de San Diego State üniversitesinden Bernie Dodge tarafından 1995 yılında oluşturulan WebQuest yaklaşımıdır. Dodge (1997), WebQuest'i; öğrencilerin etkileşim halinde çalıştıkları ve kullanacakları bilgiyi internetten edindikleri araştırmaya dayalı bir aktivite olarak tanımlamaktadır. Halat (2007) ise WebQuest'i; bir çeşit bilgisayar tabanlı öğrenme ve öğretme modeli olarak tanımlamıştır. Bu yöntemde, öğrenci öğrenmeye aktif olarak katılmakta ve bu öğrenmede, internet bir kütüphane gibi kullanılmaktadır.

WebQuest'ler öğrencilerin işbirlikli gruplar halinde çalışmalarını destekler. WebQuest çeşitli bölümlerden oluşur. Öğrencilere verilecek problem hazırlanan

WebQuest'in giriş bölümünde öğrencilere gerçek durumla birleştirilerek verilerek cazip kılınır. İşlem bölümünde öğrencilere yapılması gereken etkinliklerin ne olduğu kısa ve açık bir şekilde belirtilir. Öğrencilere, görevi yerine getirecekleri basamakların açıkça tanımlandığı kısım ise süreç bölümü olarak tanımlanır. Bu bölümde verilen kaynaklar öğretmenlerin daha önceden seçtikleri öğrencinin çözümde kullanacağı, internet linklerinden oluşmaktadır. Öğrencilere çalışmalarının nasıl değerlendirileceği açıklayan bir değerlendirme kısmı bulunmaktadır. Son olarak da öğrencilerin çalışmadan kazanacakları kazanım bir sonuç olarak sonuç bölümünde verilmektedir.

WebQuest, öğrencilerin internet sayesinde tüm dünya ile sürekli iletişim içinde olmalarını sağlar. Ayrıca uygulama sürecinde grup çalışmasını destekleyen yönüyle öğrencilerin derslerde birbirleriyle sürekli etkileşim ve iletişim içerisinde bulunmalarına olanak tanır. Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda çalışması, grup dinamiğinin oluşmasına neden olur. Bu da bireylerin tek başına sonuca ulaşmalarından çok gruptaki diğer bireylerin katkısını alarak daha nitelikli bir ürün ortaya koymalarını sağlar (İflazoğlu, 2003).

WebQuest'lerle çalışan öğrenciler küçük bir öğrenci grubunda rol alırlar ve bu durum öğrenci motivasyonu artırır. WebQuest, büyük, karmaşık ve tartışmalı konular hakkında öğrenmeyi hedeflediği için her öğrenciden WebQuest'in bütün yönlerine hakim olmasını beklemek gerçekçi olmaz. Bu öğrencilerin bir konuyu tamamen anlayamayacakları anlamına gelmez. Bu durum, öğrenme sürecinin daha sonraki bir aşamasında olur. Ama bu, öğrencilere herkesin her şeyi bilmediği gerçeğini sunar. Bu nedenle öğrenciler başarılı olmaları için gruplara ayrılır. WebQuest de oluşturulan işbirlikli öğrenme ortamları sayesinde öğrenciler uzmanlığa ilerler ve akranları tarafından takdir edilirler. İşbirlikli öğrenme stratejileri her öğrencinin düşünmesini gerektirir. Aynı sınıfta çeşitli WebQuest'ler oluşturularak, grup üyelerinin araştırma-tartışma yetenekleri sayesinde, öğrenciler her grup tarafından seçilen farklı çözümleri görürler. Öğrenciler daha çok WebQuest tamamladıkça, bireysel olarak düşündüklerinin grupta doğrudan bir etkiye sahip olduğunun farkına varırlar (March, 1998).

WebQuest tekniği bu anlamda öğretmen ve öğrencinin, öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayan tekniklerden biri olarak göze çarpmaktadır. Bu teknik öğrencilerin interneti bir kaynak olarak kullanmalarına, çalıştıkları alanla ilgili materyallere ulaşmalarına imkân tanımaktadır

İnternet ortamındaki bilgilerin çok fazla olması, öğrencilerin bu bilgi fazlalığı içinde ihtiyaç duydukları bilgileri organize etmede ve doğru bilgiye ulaşmakta zorluklar yaşamalarına sebep olmaktadır. Arama motorları kullanılarak yapılan aramalarda çıkan seçenekler bazen öğretim hedeflerine uygun olmamakta ve çıkan sonuçlardan uygun olanlarını bulmak öğrencilerin konuya odaklanılmasını engellemekte ve zaman kaybına sebep olmaktadır (Faicney, 2002).

WebQuest öğrenciden, kullanacağı bilgiyi internetten doğrudan araması yerine dikkatini bilgi üzerine yoğunlaştırmasını, analiz sentez ve değerlendirme basamaklarını gerçekleştirerek daha üst basamaklardaki öğrenmeleri gerçekleştirmesini sağlamaktadır. Öğrencilerin bilgi çağında teknolojiyi de kullanarak hayat boyu öğrenme becerileri kazanmalarına olanak sağlayacağını varsayan bu tekniğin Sosyal Bilgiler dersinde geliştirilen bir WebQuest aracısıyla değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Bu amaçla bir WebQuest geliştirilmiş ve başarı ve tutum ölçekleriyle sürecin incelenmesi hedeflenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

Bu bölümde araştırmanın amacı, problem cümlesi, alt problemler, sınırlılıklar tanımlar ve araştırmanın önemi yer almaktadır.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışma WebQuest öğrenme yönteminin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarısına ve derse karşı tutumlarına etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır. WebQuest'ler öğrencilerin işbirliği halinde çalışmalarını desteklemektedir. WebQuest yardımıyla bilgisayar ve internet öğrenme ortamlarına entegre edilerek işbirlikçi öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarısını ve derse karşı tutumlarını olumlu anlamda yükselteceği düşünülmektedir. Bu düşünceyle hazırlanan WebQuest materyalinin öğrencilerin akademik başarısına ve derse karşı tutumlarına etkisi araştırılacaktır.

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

WebQuest web tabanlı eğitimin yaygınlaşmasında etkili bir yöntemdir. Bu yöntem ile yapısalcı yaklaşımın gereklerinden olan öğrencinin öğrenme esnasında bilgiye ulaşması ve yapılandırması teknoloji kullanılarak sağlanmaktadır.

Öğrencinin internette gezinti yaparken uygun olmayan sitelere girmesi bir risktir. WebQuest yöntemiyle internetin öğretimde kullanılmasındaki riskler ortadan kaldırılarak ilgili ilgisiz çok miktarda bilgi içerisinden amaca uygun bilgilere ulaşım sağlanmaktadır.

Yapılacak olan bu çalışma bilgisayarın ve internetin eğitim ortamlarına etkili bir biçimde aktarılmasını sağlayan WebQuest tekniğinin sosyal bilgiler dersinin öğretiminde etkilerinin belirlenmesi ve araştırma sonucunda çıkacak bulgular ışığında ileride yapılacak çalışmalara yol göstermesi açısından önemlidir.

Son dönemde ülkemizde eğitime yönelik yapılan projelerin belki de en geniş çapta olanı FATİH projesidir. Bu proje Milli Eğitim Bakanlığı tarafından

yürütülmekte ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Fatih projesiyle birlikte beş farklı alanda gelişme ve ilerleme sağlanması beklenmektedir. Bunlar;

- ◆ Donanım altyapısının iyileştirilmesi
- ◆ E-içeriğin sağlanması ve yönetilmesi
- ◆ Öğretim programlarında etkin bilgisayar teknolojilerinin kullanımı
- ◆ Derslerde bilgisayar teknolojilerinin kullanımı için öğretmenlere hizmet içi eğitim
- ◆ Ağ altyapısı ve geniş bant internet kullanımı ile bilinçli ve güvenli bilişim teknolojileri kullanımının sağlanması (Bilgi Toplumu Stratejisi 2006–2010).

Bu alanlarından e-içeriğin sağlanması kapsamında WebQuest materyallerinden de faydalanılacağı düşünülmesi araştırmayı daha da önemli kılmaktadır.

3. PROBLEM CÜMLESİ

WebQuest öğrenme yönteminin Sosyal Bilgiler dersinde öğrenci başarısına ve derse karşı tutumlarına etkisi var mıdır?

4. ALT PROBLEMLER

1. WebQuest yöntemi ile öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. WebQuest yöntemi ile öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

5. SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırmanın denek gurubu, Afyonkarahisar ili Bolvadin İlçesi Kemalettin Sami Paşa İlköğretim Okulunda öğrenim gören 6. sınıflardan biri deney gurubu diğeri kontrol gurubu olmak üzere iki şubedeki 41 öğrenci ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın konusu 6. sınıf Ülkemizin Kaynakları ünitesi ve kazanımlarıyla sınırlıdır.

3. Araştırmanın süresi 8 hafta ile sınırlıdır.
4. Uygulama ortamı Kemalettin Sami Paşa İlköğretim Okulu bilgi teknolojileri sınıfı ve öğrencilerin okul zamanı dışında erişim imkânı olan internet ortamlarıyla sınırlıdır.
5. Araştırmada WebQuest tekniğinin nasıl uygulanacağı ile ilgili deney gurubuna 2 saatlik bir yetiştirme programıyla sınırlıdır.
6. Araştırmada kullanılacak veri toplama araçları sosyal bilgiler dersine ilişkin tutum ölçeği, akademik başarı testiyle, sınırlıdır.

6. TANIMLAR

WebQuest (**Ağ Araştırması**) : Bilgilerin tamamının veya büyük bir kısmının internet kaynaklarından edinildiği ve öğrenenin etkileşim içinde olduğu, araştırmaya yönelik aktiviteler içeren bir öğretim modelidir (Dodge, 1997).

Tutum: Yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün nesne ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkiye sahip ruhsal ve sinirsel bir hazırlık durumudur (Allport, 1935, Akt; Fredman, Sears, Carlsmith, 1989, Akt; Kılıç,R. 2007).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM

1.1. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM NEDİR?

Yapılandırmacı görüşe göre öğrenme, öğrencinin duyu organları aracılığıyla dış dünyadan algıladığı belirli bir nesne, olay, olgu ya da kavrama ilişkin zihninde kendi gerçeğini (bilgilerini) yapılandırmasıyla da en azından önceki deneyimlerine dayalı olarak gerçeği yorumlaması sürecidir (Jonassen, 1994). Her öğrenci, doğduğu günden bu yana yaşadığı çeşitli bireysel ya da toplumsal deneyimlerin izlerini taşıyan ve daha önceki öğrenme deneyimlerinden edinmiş olduğu anlamlı bilgileri içeren bir zihinsel yapıya sahiptir. Bu zihinsel yapıya uzun-dönemli bellek, bilişsel çerçeve ya da bilgi tabanı da denmektedir. Öğrenme sırasında öğrenciler yeni karşılaştıkları ham bilgileri (information) var olan zihinsel yapılarıyla karşılaştırarak, yeni bilgiyi bu yapı içinde uygun bir yere yerleştirmeyi denerler. Eğer yeni bilgi önceden var olan yapıyla çelişmiyor ve öğrenci yeni bilgiyle önceki bilgiler arasında çeşitli ilişkiler oluşturabiliyorsa, bu yeni bilgi var olan zihinsel yapı içinde uygun bir yere eklenerek öğrencinin zihinsel yapısının bir parçası haline getirilir. Böylece, başlangıçta ilgisiz ve anlamsız görünen yani ham halde olan bilgi, önceden edinilmiş bilgilerle ilişkilendirilerek, özümşenerek ya da içselleştirilmiş olarak anlamlı bilgiye dönüştürülür (Deryakulu, 2001).

Ancak, yeni bilgi öğrencinin var olan zihinsel yapısıyla çelişiyor, ya da yeni ve eski bilgiler arasında bir uyumsuzluk oluşuyorsa, o zaman öğrenci yeni bilgi doğrultusunda zihinsel yapısında bazı değişiklikler yaparak, bu çatışma durumunu çözmeye çalışır. Her yeni öğrenme, öğrencinin zihinsel yapısını tekrar gözden geçirdiği, ona bir şeyler ekleyerek geliştirdiği ya da gerektiğinde değişiklik yaptığı içsel bir deneyimdir. Öğrenciler bu süreçlere hem fiziksel, hem de zihinsel yönden etkin olarak katılırlar. Tüm bunlar, yapılandırmacı görüşün "bilgi yapılandırma" olarak adlandırdığı etkinliklerdir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeni İlköğretim Programları incelendiğinde geleneksel davranışçı yaklaşımdan çok yapılandırmacı eğitim felsefesinin izlerini bulmak mümkündür. Bilgisayar teknolojisinin eğitim durumlarına yapılandırmacı felsefe rehberliğinde katılması WebQuest etkinlikleriyle mümkün olabilmektedir (Zencirci ve Asker,2009).

1.2. YAPILANDIRMACILIK VE WEBQUEST

Bilginin yapılandırılması aşamasında bireyin, yeni bilgiyi günlük hayatla ilişkilendirilmesi önceki bilgiler ile bağlantılar kurması ve bilgiye ulaşması; analiz, sentez ve değerlendirme gibi ileri zihinsel becerilerinin gelişmesine de katkı sağlar.

Bilgi ve iletişim teknolojileri; yenilenen ilköğretim programlarının olmazsa olmazıdır. Klasik yöntemlerde olduğu gibi doğrudan bilginin verilmesi yerine, bireyin bilgiye kendi yaşantılarıyla ulaşması yani “öğrenmeyi öğrenmesi” programda temel alınan yapılandırmacı yaklaşımın gereksinimlerindedir.

Yapılandırmacı öğretim uygulamaları, karmaşık ve gerçek dünya problemleri temelinde, işbirliğine dayalı öğrenme etkinlikleri yoluyla problemlerin çözümü için öğrencinin bilgiye ulaşması, bilgiyi alması, analiz etmesi, düzenlemesi ve kullanmasını gerektiren zengin ve etkileşimli bir öğrenme ortamı öngörmektedir (Gültekin, Karadağ ve Yılmaz, 2007).

Günümüz sınıfları, öğretmen ve ders kitaplarının otorite kabul edildiği sınıflar olmaktan internet destekli bilgi kaynaklarının kullanıldığı sınıflar olmaya doğru değişmektedir. Bunun sonucunda, öğrenciler internette güvenilir bilgilerin elde edilmesinde, internette bulunan bilginin değerlendirilmesi ve yararlı bilginin ayrılmasına ihtiyaç duyarlar (Clark, 2000). Bu da internetin eğitim ortamında verimli bir şekilde kullanması için öğretmen rehberliğini içeren eğitim materyallerinin geliştirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarır.

İnternet kullanımının; eğitim ortamlarına katkılarının yanında, etkili bir şekilde kullanılması gerekliliği de gözden kaçırılmamalıdır. Bu amaçla Bernie Dodge tarafından 1995 yılında geliştirilmiş olan WebQuest, bilgilerin tamamının veya büyük bir kısmının internet kaynaklarından edinildiği ve öğrencinin etkileşim içinde olduğu, araştırmaya yönelik aktiviteler içeren bir öğretim modelidir (Dodge, 1997). Yapılandırmacı yaklaşımı temel alan bu model bireyin internet üzerinden eriştiği,

daha önceden öğretmen tarafından hazırlanmış ve öğrencinin araştırma yapacağı kaynakların belirtilmiş olduğu sayfalar içeren, öğrencilerin işbirliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan etkinliklerden oluşur.

Sorgulamaya yönelik bu öğretim tekniği, öğrencilerin anlamlı bir şekilde bilgilerin ayrımını yapabilmelerini, kendilerine ait problem çözme uygulamaları geliştirmelerini ve internet kaynaklarını etkileşimli bir şekilde kullanmalarını sağlar (Lim ve Hernandez, 2007). WebQuest'ler temelde yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanmaktadır.

2. WEBQUEST

WebQuest çalışması ilk olarak 1995 yılında Sandiago State Üniversitesinde Profesör Bernie Dodge tarafında geliştirilen internet temelli bir öğrenme aktivitesidir.

2.1. WEBQUEST'İN TANIMI

WebQuest kelimesi İngilizce Web (ağ) ve Quest (sorgulama) kelimelerinin birleşiminde oluşmakla birlikte Türkçe literatürde buna karşılık dört ayrı kavram kullanılmaktadır. Bu kavramlar “ağ araştırması”, “web sorgusu”, “web macerası”, “ağ sorgulaması” olarak göze çarpmaktadır.

Bir eğitim öğretim modeli olarak hızla yayılan WebQuest Dodge tarafından (1995) İnternet tabanlı öğrenme görevleri organize eden bir yaklaşım olarak ifade edilirken, aynı zamanda bu yaklaşımın öğrencilerin zamanı etkili kullanarak ihtiyaç duydukları bilginin bir kısmını veya tamamını İnternet kaynaklarını kullanarak elde ettikleri, araştırmaya, sorgulamaya dayalı bir sistem olduğu ifade edilmektedir (Dodge,1997). Diğer araştırmacılar ise aynı kavramı şu şekilde açıklamaktadırlar:

Tom March gerçek dünya bağlamında fikirleri test eden ve birlikte çalışmayı motive etme yolunu tercih eden, karmaşık bir konu üzerinde anlam inşa etmede öğrencilere izin veren bir yapı ve İnternet'te gerekli kaynaklara bağlantı sağlayan; yeni öğrenilmiş bilgileri daha ayrıntılı bir öğrenmeye dönüştüren; kişisel uzmanlık gelişimi, araştırma ve sorgulama faaliyetlerinde öğrencileri motive eden güvenilir bir öğrenme yapısı olarak tanımlamaktadır (Halat ve Jakubowski 2001; Lipscomb 2003; Hassanien 2006).

Summerville (2000), WebQuest'i; öğretmenlerin öğrencilerine bilgi için internette gezinti yapmalarını sağladığı alternatif bir yaklaşım olarak açıklamaktadır. Öğrencilerin internette gezinti yaparken uygun olmayan sitelere girmesi büyük bir risktir. WebQuest'te öğrenciler öğretmenler tarafından önceden belirlenmiş kaynaklar üzerinde araştırma yaptıkları için bu gereksiz bilgilerden korunmuş olurlar.

Ağ Araştırması çeşitli düzeydeki becerileri birleştirmeyi gerektiren bir araştırma/sorgulama-tabanlı öğrenme etkinliğidir (Allen, Murray & Yang, 2002). Düşük düzeyde, öğrenciler araştırma sorusunun cevabını kaynak içerisinde ayırt edebilmelidirler. Bu, okuduğunu-anlama becerisine benzemektedir. Bunun yanında bilişsel örgütleyiciler (düzenleyiciler) aracılığıyla web-sayfasındaki metinler arasında gezinebilmelidir. Daha yüksek düzeyde ise öğrenciler en iyi materyali nerede bulabileceğine dair problem çözme becerisi göstermelidirler. Bunun yanında not tutmayla birlikte "aktif okuma" ve tutulan notların idaresi söz konusudur (Zencirci ve Asker,2009:127).

Halat (2007), WebQuest'i bir çeşit bilgisayar tabanlı öğrenme ve öğretme modeli olarak tanımlamıştır. Bu modelde öğrenci öğrenme durumuna (etkinliler vs.) aktif olarak katılmakta ve bu öğrenmede, internet bir kütüphane gibi kullanılmaktadır.

2.2. WEBQUEST'İN ÇEŞİTLERİ

WebQuest'ler tek bir alan yönelik veya disiplinler arası olabilmektedir ve kısa süreli ve uzun süreli WebQuest'ler olmak üzere iki başlık altında toplanmaktadır. Kısa süreli WebQuest'ler bir veya iki derslik, uzun süreli WebQuest'ler ise bir hafta veya 1 aylık etkinliklerden oluşmaktadır (Dodge, 1997).

2.3. WEBQUEST'İN BASAMAKLARI

2.3.1. Giriş Basamağı

WebQuest'in ilk basamağı olan bu bölümün amacı WebQuest hakkında genel bir bilgi vermek, konuya giriş yapmak, WebQuest'le çalışacak olanlar için gerekli ön bilgiyi sağlamak, onları araştırma ve soruşturmaya hazırlamak, konuya ilgilerini çekerek onların motivasyonunu sağlamaktır. Bu bölümde öğrenciler WebQuest çalışmaları boyunca karşılaçacakları durumlar hakkında bilgilendirilir. Giriş bölümü öğrenciyi motive etmek için hazırlandığından en önemli özelliğı ilginç bir senaryo ya da hikâye biçiminde sunulmasıdır. Bu bölümde öğrenciler için uygun bir rol ya da senaryo ile öğrenciler bilgilendirilmelidir.

March,(1998) bu adımda öğrenenlere açık uçlu temel bir soru sorulmasının WebQuest'in kritik bir yönü olarak ele almış ve daha sonra öğrencilere önemli bir soru sorulmasının öğrencilerin performanslarının artmasında teşvik edici olacağını belirtmiştir. Kısacası bu adım öğrenciyi konuya ve kendisini nelerin beklediğine yönlendirmeli , farklı fikir anlatım ve yöntemlerle öğrencinin ilgisini uyandırmalı, durumu ortaya koymalı ve duruma ilişkin ön bilgi sunmalıdır(Dodge, 1997).

2.3.2. İşlem / Görev Basamağı

Bu basamakta konuyla ilgili problem durumu ortaya konulur. Verilen görev ve öğrencinin üstlendiği rol tanıtılır (Dodge, 1997). Bu bölümde öğrenciler verilen süre içinde tamamlayabilecekleri bir görevle karşılaşılır. Dodge (1997), görevlerin yapılabilir, ilginç, güdüleyici, özgün ve öğrenci tarafından yönlendirilebilir olması gerektiğini ifade etmiştir. Dodge (2002), WebQuest'te verilebilecek görevleri,

- ◆ Anladığını anlatma görevleri
- ◆ Derleme görevleri
- ◆ Gizemli görevler
- ◆ Gazetecilikle ilgili görevler
- ◆ Tasarım görevleri
- ◆ Yaratıcı ürün görevleri
- ◆ Ortak karar verme görevleri
- ◆ İkna etme görevleri
- ◆ Kendini sorgulama görevleri
- ◆ Analitik görevler
- ◆ Yargılama görevleri
- ◆ Bilimsel görevler olmak üzere 12 başlık altında toplamıştır.

Young ve Wilson (2002)' a göre, WebQuest'in özünde problem çözme vardır ve bunun için bu bölüm (işlem/görev) bir problemi ele almalıdır. İşlem bölümü problem tabanlı öğrenme ünitelerindeki problemlerle özdeşleştiren Young ve Wilson,

(2002) sorun ya da çatışmaların WebQuest'te yerini alması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Öğrencilere video hazırlama, çeşitli türlerde metin yazdırma, çevirimiçi etkinlikler yapma vs. gibi görevler de verilebilir. Dodge (2002)' a göre, bu bölüm WebQuest'in en önemli parçasıdır ve öğrencinin tüm enerjisini kullandığı ve aynı zamanda tasarımcının da odaklandığı bölümdür. Dodge (2002), iyi tasarlanmış bir işlem bölümünün en önemli özelliği olarak yapılabilir olması ve üst düzey düşünme becerileri gerektirmesi olarak ifade etmektedir.

2.3.3. Süreç Basamağı

Öğrencilerin yapacağı etkinliklerin açık bir şekilde basamaklar halinde belirtildiği bölümdür. Hedefe varılabilmesi için verilen bilgi veya yönergelerin nasıl takip edileceği ayrıntılı olarak belirtilir. Bu bölümün son derece açık anlaşılır ve sade ve öğrencinin seviyesine uygun olarak düzenlenmesi WebQuest'in işlevselliğini artırır. Basamakların maddeler halinde sunulması, öğrencilere süreci tamamlamada kolaylık sağlayacaktır.

Bu bölümde öğrencilere ulaştıkları bilgileri nasıl düzenleyecekleri konusunda yol gösterilmesi işlerini kolaylaştırır. Bu yol gösterme akış şeması, özet tablosu, kavram haritası vb yapılar olabilir (Şahin, 2010). Öğrencilerin bilgiyi analiz ederken basamaklar içerisinde öğrenciyi yönlendirecek, yaptıklarını kontrol ettirecek sorular sorulabilir ve dikkat edilecek hususlar not olarak belirtilebilir. Ayrıca öğrencilerin süreci tamamlamaları için gerekli etkinlik örnekleri de bu bölüme eklenebilir. Konu ile ilgili bilmece ve bulmacalarla bu bölüm renklendirilebilir.

Süreç basamaklarında konu ile ilgili linklere yer verilir. Bu linkler metnin içerisine yerleştirilebileceği gibi sürecin sonunda liste biçiminde de sıralanabilir. İlk uygulamalarda geliştirilen WebQuest'lerde bilgi kaynakları ayrı bir bölüm olarak yer almaktayken yeni geliştirilen WebQuest'lerde bilgi kaynakları sürecin içinde ve sonunda yer almaktadır (Chatel ve Nodell, 2002).

Bu bölümde güncelliğini yitirmiş, ilgi çekmeyen kaynaklara öğrencileri yönlendirmekten ziyade, doğrudan bireysel uzmanlara, bilgi bankalarına, güncel haber kaynaklarına, fikirlerini alabileceği gruplara ulaşmalarına rehberlik

yapılmalıdır. Bu bağlamda, öğrencilere gerçek kaynaklarla çalışma fırsatı tanınmalıdır.

Öğretmenlerin ise bu noktada; süreç içerisinde adım adım öğrencilere rehberlik etmesi, zamanın uygun kullanımı konusunda sınıfı yönetmesi, verilen rollerin gerçekleştirilmesi ve ürünün ortaya çıkması konusunda öğrencilere daha etkili yollar sunması beklenmektedir.

2.3.4. Değerlendirme Basamağı

Öğrencilerin nasıl değerlendirilecekleri bu basamakta belirtilmektedir. Bu bölümde puanlama anahtarından (rubric) yardım alınmaktadır. Süreci göz önüne alacak şekilde oluşturulan puanlama anahtarında, süreç aşamalara bölünerek her basamak belirli bir puan aralıklarına ayrılmaktadır. Öğrenilecek konunun hedefine uygun performanslara burada yer verilmelidir. Eğer araştırmada grup çalışmalarına da yer verilecekse grup çalışması için ayrı, bireysel çalışma için ayrı puanlama anahtarı oluşturulabilmektedir (Altun, 2009). Değerlendirme bölümünde sonuçların nasıl değerlendirileceği, değerlendirme kriterlerinin neler olduğu belirtilir. Dodge (1997), puanlama anahtarı oluştururken, puanlama anahtarının süreçte belirtilen aşamalar ile paralellik göstermesi gerektiğini vurgulamaktadır. Öğrenciler yaptıklarının tam karşılığını bu bölümde görmelidirler.

2.3.5. Sonuç Basamağı

Bu bölüm bir dersin bitişine benzemektedir. Konunun ya da ünitenin kısaca hedeflerine değinilir. Konunun genel bir özeti bu bölümde yer alabilir. Öğrenciler ne öğrendikleri ve ne başardıklarına ilişkin bilgileri bu bölümde bulabilirler (Dodge 1997). Yapı olarak WebQuest'in giriş bölümüne benzemektedir. Giriş basamağında öğrencilerin neler öğrenecekleri ile ilgili bilgilere yer verilirken sonuç basamağında ise neler öğrendikleri üzerinde durulur.

2.4. WEBQUEST'İN YARARLILIKLARI

WebQuest'ler kullanılarak yapılan derslerin eğitim öğretim açısından pek çok faydalarının olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmaktadır. WebQuest'lerin pek çok farklı yöntem ve tekniğin birlikte kullanılmasına imkân vermesi, üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesinde etkili olması ve öğrencilerin okul dışında da

eğitimi devam ettirebilmelerine olanak sağlaması gibi faydaları bulunmaktadır. Bu faydalar öğretmenler ve öğrenciler açısından şu şekilde belirlenmişti (Halat, 2001, 2005).

Öğrenciler açısından;

- ◆ Yeni bilgiye ulaşmak için geleneksel ders kitabı kullanımından farklı bilgi edinme kaynakları ve yolları sağlar,
- ◆ Öğrendiği bilgileri farklı bir ortamda uygulama veya aktarma becerisi kazandırır,
- ◆ Edindiği bilgiyi organize edebilme yeteneğini geliştirir,
- ◆ Verilen bilgi veya yönergeleri takip edebilme becerisi kazandırır,
- ◆ Aktif olarak kendi kendine bilgi kazanımını sağlar,
- ◆ Teknoloji kullanım uyumluluğunu artırır,
- ◆ Sanal bir ortamda bir içi yaşıyormuşçasına, yaparak deneyim kazanmasını sağlar,
- ◆ Grup çalışmasını destekler,
- ◆ Problem çözme becerisini geliştirir.

Öğretmenler açısından;

- ◆ Farklı bir değerlendirme modeli sunar,
- ◆ Öğrencinin verilen bilgiyi ne kadar ve ne aşamada kullanabildiğini gösterir,
- ◆ Öğrencilerinin teknoloji kullanma becerilerini değerlendirme fırsatı sağlar,
- ◆ Kişisel beceri ve kabiliyetlerinin gelişmesinde önemli rol oynar (Farklı konular için farklı senaryolar kurabilme veya küçük hikâyeler yazabilme, öğrenciye yararlı web sitesi seçebilme, değerlendirebilme ve kavramları güncel hayatla ilişkilendirme fırsatı sağlar).

2.5. WEBQUEST'İN SINIRLILIKLARI

WebQuest'in yararları yanında, bazı sınırlılıkları da bulunmaktadır, bu sınırlılıklar şöyle sıralanmaktadır (Halat, 2001, 2005).

- ◆ Hazırlaması zor ve zaman alıcı bir yöntemdir.
- ◆ Bilgisayar imkânı ve internet erişimi olmayan yerlerde uygulanması zordur.
- ◆ Kırsal kesimlerde uygulaması çok zordur.
- ◆ İlköğretim düzeyinde yeterli Türkçe web sitelerinin olmaması, ilköğretimde WebQuest Uygulamasını zorlaştırmaktadır.

2.6. İŞBİRLİKÇİ ÖĞRENME VE WEBQUEST

Günümüzde artık öğrencilere bilgiyi depolamaktan çok bilgiye nasıl ulaşacaklarını ve bir problemle karşılaştıklarında problemi çözmek için probleme nasıl yaklaşacaklarını ve nasıl çözüm yolları bulacaklarını öğretmeye yönelik bir eğitim anlayışı içine girilmiştir. Eğitim-öğretim sisteminde daha çok anlatım, soru-cevap yöntemi gibi geleneksel yöntemlerin kullanılması bu anlayışın kazanılmasında çok etkili olamamaktadır. Bu anlayışı kazandırmak, öğrenmeyi verimli hale getirebilmek ve öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamak için pek çok öğrenme modelleri oluşturulmuş pek çok yöntemler geliştirilmiştir. 1980'li yıllardan itibaren popüler olmaya başlayan İşbirlikli veya Kubaşık Öğrenme Yöntemi bu yöntemlerden biridir. Diğer öğrenme yöntemlerinden daha verimli olan işbirlikli öğrenme yönteminin kullanımında son zamanlarda büyük bir artış olduğu görülmektedir (Webb ve diğerleri, 2002).

İşbirlikçi öğrenmenin ne olduğu ve hangi özellikleri taşıdığına ilişkin pek çok tanımlama yapılmıştır. Cooper ve Mueck (1990), işbirlikçi öğrenme yöntemini, öğretmen merkezli olmaktan çok öğrenci merkezli olup öğrencinin aktif rolü üstlendiği bir öğrenim yöntemi olarak; Watson (1992), öğrencilerin küçük karma gruplarda çalıştıkları bir sınıf öğrenme ortamı olarak; Johnson ve Johnson (1992), öğrencilerin küçük karma gruplarda birbirlerinin öğrenmelerine yardım ederek birlikte çalışmalarına dayalı öğrenme yöntemi olarak, Lyman ve Foyle (1988), çocukların küçük gruplar halinde bulunduğu, birbirleriyle olan ilişkilerini pozitif

yönde artıran bir öğretim stratejisi olarak, Açıkğöz (1992), öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar halinde birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmaları olarak; Yıldız (1999), aktif öğrenme yöntemlerinin temelindeki konuşma, dinleme, yazma ve yansımanın kullanıldığı, bilişsel ve duyuşsal öğrenme ürünleri üzerinde olumlu etkileri kanıtlanmış, işbirliği becerilerinin ön plana çıktığı, temelinde sosyal etkileşim olan, öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilen, zihinsel yeteneklerini kullanmasını sağlayan, kendi öğrenmeleri ile ilgili kararlar almasına olanak veren bir öğretim yöntemi olarak tanımlamıştır.

İşbirlikçi öğrenme eğitim-öğretim faaliyetlerinin daha verimli hale getirilmesinde pek çok avantaja sahiptir. Özellikle bireylerin sosyal gelişimlerinde büyük etkiye sahiptir. Bu yöntem ile bireyin sorumluluk duygusu ile başkalarına ve gruba katkıda bulunma zevki artırılmış olur (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997; Akt: Doymuş ve diğerleri, 2005). Bu sayede öğrenenler yaptığı işten zevk duyarak kendi akranları içerisinde sosyalleşme imkânına kavuşmaktadırlar. Grup olarak çalışan öğrencilerin birbiriyle yardımlaşma ve dayanışma içerisinde olmalarını temel alan işbirlikçi öğrenme yöntemi, aynı zamanda öğrencilerin birbirlerine olan güvenlerini de artırmaktadır. Yarışmadan çok birlikte iş yapmanın ön planda olduğu bu yöntemde grup üyelerinden birinin hedefini gerçekleştirmesi, gruptaki diğer bireylerin de hedeflerini gerçekleştirmesine bağlıdır. Bu yöntemde öğrenciler birlikte plan yaparak, birlikte tasarlayarak, birlikte çalışarak, birbirlerine destek olarak ve birbirlerine yardımcı olarak öğrenmelerini en üst seviyeye çıkarmaya çalışırlar. İşbirlikçi öğrenme yöntemi özellikle üst düzey öğrenmelerde akademik başarıyı artırmakla beraber üzerinde çalışılan konu alanına ilişkin tutum ve ilgi gibi özelliklerini de geliştirmektedir. Stahl (1994), yaptığı çalışma ile bireysel olarak çalışan öğrencilerin işbirlikli öğrenme grubu ile görevleri tamamladıktan sonra sosyal becerileri ve akademik başarılarının yükseldiğini tespit etmiştir. Bu işbirlikçi grupların başarısı ilköğretim seviyesinin altında ve üstünde ve üniversite öğrencilerinde olduğu gibi ispatlanmıştır. Gillies ve Ashman (1998), ilköğretim seviyesinde yaptığı çalışma ile Soja ve Huerta (2001), üniversite düzeyinde yaptıkları çalışmalar ile işbirlikçi çalışmaların etkililiğini ortaya koymuşlardır. Ayrıca işbirlikçi öğrenme yöntemi öğrencilere becerilerini düzenli olarak geliştirmeleri için fırsatlar tanımaktadır (Jordon, 1997).

İçinde bulunduğumuz bilgi çağını göz önüne aldığımızda teknolojinin önemi bir kez daha ön plana çıkmaktadır. Özellikle bilgisayar ve İnternet tabanlı öğretim yöntemleri çağın eğitim ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla tasarlanmaktadır. Bu yöntemlerden biri de WebQuest yöntemidir. İşbirlikçi öğrenme yöntemi, WebQuest öğretim yönteminde sıklıkla yer alan bir öğrenme yöntemidir. İşbirlikçi öğrenmede kullanılacak çoklu ortam desteğini WebQuest öğretim yönteminden sağlayabilir. İşbirlikçi öğrenme bireysel anlamayı artırmada daha etkilidir, fakat interaktif çoklu ortam öğrenen memnuniyetinde daha etkilidir. WebQuest'in en büyük avantajı ise interaktif çoklu ortam ile işbirlikçi öğrenmenin arzu edilir özelliklerini birleştirmesidir. WebQuest öğretim yöntemi bireysel olarak yürütülebileceği gibi grup olarak işbirlikçi öğrenmeyi sağlayacak şekilde de yürütülebilir. Sanders (2005), WebQuest'in önemli bir yönünün de öğrenme deneyimini geliştirmek için işbirlikçi öğrenme faaliyetlerini kullanması olduğunu belirtmektedir. WebQuest'te işbirlikçi gruplara yer verilmesi nedeniyle öğrenenlerin öğrenme verimliliğini de artıracığı söylenebilir. WebQuest öğretim yönteminde öğrenenler genellikle bir rol üstlenirler ve bu rolün gereğini yerine getirmeye çalışırlar. WebQuest rol üstlenen öğrenenlerin farklı açılardan olaya bakmalarını sağlarken, aynı zamanda motivasyonlarının da artmasında büyük bir rol oynar. Bu açıdan bakıldığında WebQuest'in bireysellikten çok işbirlikçi öğrenmeyi ön planda tutması gerektiği söylenebilir. Lou ve MacGregor (2004), yaptıkları araştırmada WebQuest'i grup olarak kullanan öğrencilerin, bireysel olarak çalışan öğrencilerden daha başarılı olduklarını, çalışma sürecinde birbirlerinden destek aldıklarını ortaya koymuşlardır.

2.7. GAGNE'NİN ÖĞRETİM DURUMLARI MODELİ VE WEBQUEST

Öğrenme ürünlerini analiz ederek öğretim durumları modelini geliştiren Robert Gagne (1985), öğrenmenin sadece dış etkenlerin etkisi ile oluşmadığını, öğrenmede aynı zamanda iç faktörlerin de etkili olduğunu savunur. Gagne (1985), iç etkenler olarak öğrenenlerin daha önce sahip oldukları bilgileri, bilişsel stratejileri, zihinsel becerileri ve duyuşsal özellikleri (ilgi, tutum, değer) gösterir. Öğrenmenin birikimli bir süreç olduğunu dile getiren Gagne (1985)'ye göre, yeni bilgiler daha önceden elde edilmiş bilgiler üzerine inşa edilmekte ve yeni öğrenmeler hiyerarşik bir düzen içinde gerçekleşmektedir. Gagne (1985), öğrenmede öğretmenden ziyade

öğrencinin yaptıklarının önemli olduğunu, bu nedenle eğitim-öğretim ortamlarında etkin ve aktif katılımın mutlaka yer alması gerektiğini dile getirir.

Gagne (1985)'ye göre, beş tür öğrenme ürünü vardır ve öğretim hedefleri de bu öğrenme türlerine göre sınıflandırılabilir. Gagne'nin (1985), öğretim hedeflerini sınıflandırmada kullandığı beş tür öğrenme ürünü şunlardır:

- ◆ Sözel bilgi (verbal information)
- ◆ Zihinsel beceriler (intellectual skills)
- ◆ Bilişsel stratejiler (cognitive strategies)
- ◆ Tutumlar (attitudes)
- ◆ Motor (devinimsel) beceriler (motor skills)

Gagne (1985), sözel bilgilerin herhangi bir uyarıcıyı açıklamaya veya ifade etmeye yarayan bilgiler olduğunu dile getirmiştir. Bu açıdan Bloom'un (1956), taksonomisinde yer alan "Bilgi" basamağı ile benzerlik gösteren "sözel bilgiler", hiyerarşik bir yapı oluşturmazlar. Yani her yeni öğrenmede elde edilen bir bilgi, başka bir öğrenmeden elde edilen bilgiye bağlı değildir ve elde edilen bilgiler birbirinden bağımsız olabilir. Gagne (1985), beş çeşit zihinsel beceri (ayırt etme, somut kavramlar, tanımlanmış kavramlar, kurallar ve çoklu kural uygulama) olduğundan bahsetmekte ve zihinsel becerilerin öğrenenlerin bir bilgiyi elde etme veya bir şeyi yapabilmeleri için bilişsel işlemleri kullanmaları gerektiğini dile getirmektedir. Bilişsel stratejileri ise duyu, algı, hayal, imge, kodlama, hatırlama, düşünme, transfer ve problem çözme gibi unsurlar oluşturmaktadır. Tutumlar, bireylerin herhangi bir şey veya durum üzerinde bireysel tercihlerinde etkin olan kazanılmış içsel durumlardır. Motor beceriler ise, belirli fiziksel hareketlerin belirli bir sıra, düzen ve uyum içerisinde doğru ve otomatik bir şekilde yapılması sonucunda ortaya çıkan davranışlardır.

Gagne, öğrenmenin zihinsel durumlarıyla ilgili dokuz adımlık öğrenme durumu sürecinden bahsetmektedir. Bu adımlar şu şekilde sıralanmaktadır (Senemoğlu, 2003):

1. Dikkati sağlama
2. Öğrencilere hedefleri bildirme
3. Ön bilgileri hatırlatma
4. Uyarıcıların sunulması
5. Öğrenmeye rehberlik etmeyi sağlama
6. Davranışı ortaya çıkarma
7. Dönüt sağlama
8. Performansı değerlendirme
9. Kalıcılığı ve transferi sağlama

Gagne'nin öğretim durumları modelinde yer alan bütün adımlar WebQuest'i oluşturan bölümler içinde yer almaktadır. Dolayısıyla iyi hazırlanmış bir WebQuest'in öğrencilerin öğrenmelerinde etkin rol oynayacağı söylenebilir. Sanders (2005), bir WebQuest'in yapısının Gagne'nin öğretim teorisini yakından izlediğini dile getirmekte ve WebQuest yöntemi ile Öğretim Durumları Modeli'nin ortak özelliği olarak her ikisinin de planlı bir adım izleme modeli kullanmalarını göstermektedir. Tablo 1'de Gagne'nin Öğretim Durumları Modeli ve WebQuest adımları karşılaştırılmıştır.

Tablo 1. Gagne'nin Öğretim Durumları Modeli Adımları İle WebQuest Bölümleri

Öğretim Durumu Modeli Adımları	İlgili WebQuest Adımı
Dikkati sağlama	Giriş
Öğrencilere hedefleri bildirme	İşlem
Ön bilgileri hatırlatma	Giriş ve işlem
Uyarıcıların sunulması	İşlem
Öğrenmeye rehberlik etmeyi sağlama	Süreç
Davranışı ortaya çıkarma	Süreç
Dönüt sağlama	Süreç
Performansı değerlendirme	Değerlendirme
Kalıcılığı ve transferi sağlama	Sonuç

Gagne'nin Öğretim Durumları Modeli'nde ilk adım "dikkati sağlama" dır. Bu adımda dersin hedeflerine ulaşabilmek ve öğretimin belirlenen hedefler çerçevesinde gerçekleştirmek için öğrencinin dikkati öğretilecek konu, bilgi veya materyale çekilmelidir. WebQuest'in ilk adımı olan "giriş"te de öğrencilerin öğrenecekleri bilgi veya konulara dikkatleri çekilir. Böylelikle öğrenciler WebQuest'e hazırlanmış olur.

Öğretim Durumları Modeli'nin ikinci adımı olan "öğrencilere hedefleri bildirme" de öğretime başlamadan önce öğrencinin ne öğreneceği bildirilir. Böylece öğrencinin derse hazırlanması sağlanır. WebQuest'in ikinci adımı "işlem" de öğrenciler gerçekleştirecekleri çalışma ile neler öğreneceklerinden haberdar olur. Bu haberdar olma öğrencilerin ilgilerini artırırken merak duygularının uyanmasına da yardımcı olur. Bu da öğrencilerin WebQuest'e güdülenmelerini sağlar.

Öğretim durumlarının üçüncü adımı "ön bilgileri hatırlatma" dır. Bu adımda öğrencilere yeni bir bilgi öğrenmeden önce öğrenecekleri yeni bilgi ile ilgili ön bilgileri hatırlatılır. WebQuest'te bu adımı "giriş" ve "işlem" basamakları karşılar. Bu adımlarda öğrencilerin öğrenecekleri yeni bilgi ile ilgili ön bilgilerine yer verilir, öğrenmelerin daha anlamlı ve kalıcı olması sağlanır.

Öğretim durumları modelinde dördüncü adım "uyarıcılarının sunulması" adımdır. Bu adımda öğrencilere eğitim-öğretim ortamında öğretilmek istenen bilgi veya davranışlarla ilgili uyarıcılar sunulur. WebQuest'in "işlem" basamağında ise öğrencilere öğrenecekleri bilgi veya davranışlara ilişkin uyarıcılar İnternet ortamında sunulur.

Öğretim durumlarının beşinci adımı olan "öğrenmeye rehberlik etmeyi sağlama" adımı ise öğrencilere rehberlik edilir. Öğrencilerin bilgiyi kazanmaları için neyi nereden çalışacağı, bu bilgiyi kazanma sürecinde nelere dikkat etmesi gerektiği, yine bu öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunlarla nasıl baş edebilecekleri konusunda öğrenciye destek olunur. WebQuest'te öğrenmeye rehberlik edilen adım "süreç" adımdır. Bu adımda öğrencilere bilgiyi kazanmaları için çeşitli görevler verilir. Bu görevleri gerçekleştirirken adım adım neler yapacakları ve nelerle karşılaşacakları konusunda öğrencilere rehberlik edilir. Ayrıca öğrencilere görevlerini başarıyla tamamlayabilmeleri için hangi kaynakları (doküman, site vs.) kullanacakları da bildirilir.

Öğretim Durumları Modeli'nde altıncı adım “davranışı ortaya çıkarma”dır. Bu adımda öğrenciye kazandırılmak istenen davranışın öğrenciler tarafından ne derece kazandığı tespit edilmeye çalışılır. WebQuest'te öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi, beceri veya davranışların tespiti için “süreç” bölümünde öğrenciler verilen görevleri yerine getirdikten sonra öğrencilerin bir ürün ortaya koymaları istenir. Bu ürünler, sözlü veya yazılı olabilir. Öğrencinin ortaya koyduğu bu ürün vasıtasıyla WebQuest'te verilmek istenen davranışı ne kadar kazandığı tespit edilir. Bu yüzden bütün WebQuest'te öğrencilerin görevlerini tamamlarken veya tamamladıktan sonra bir ürün ortaya koymaları istenmelidir.

Öğretim Durumları Modeli'nin yedinci adımı “dönüt sağlama”dır. Bu adımda öğrenciye kazandığı davranışın doğruluğu hakkında bilgi verilir. WebQuest'te geribildirim “süreç” bölümünde yer alır.

Öğrencilerin ortaya koydukları ürünler WebQuest'i yöneten eğitimci tarafından incelenir ve öğrencilere geribildirimde bulunulur. Öğrencilerin yeni öğrendikleri davranışları doğru yapmaları bu davranışları pekiştirir. Bununla birlikte yanlış yapmaları hâlinde geribildirimde bulunularak aynı hataları tekrar etmemeleri ve hatalarını düzeltmeleri sağlanır.

Öğretim Durumları Modeli'nde sekizinci adım “performansı değerlendirme”dir. Bu adımda eğitim-öğretim faaliyetlerinin sonucunda öğrencilere kazandırılmak istenen davranışların öğrenciler tarafından ne derece kazanıldığı tespit edilmeye çalışılır. WebQuest'te performans değerlendirmesi için “değerlendirme” bölümü yer alır. Bu bölümde çeşitli rubrikler kullanılarak öğrencilerin performansları değerlendirilir. WebQuest eğitimcilerin öğrencileri bu rubrikler aracılığıyla değerlendirmelerini sağlamakla birlikte öğrencilerin de kendi kendilerini değerlendirmelerine imkân tanır.

Öğretim Durumları Modeli'nde son adım “kalıcılığı ve transferi sağlama”dır. Bu adımda öğrencilerin öğrendiklerinin kalıcı olması ve öğrendiklerini yeni durumlarda uygulayabilmesi sağlanır. WebQuest'in son bölümü olan “sonuç” bölümünde de öğrencilerin WebQuest aracılığıyla neler öğrendiği, öğrendikleri yeni bilgilerle neler yapabilecekleri ve nerelerde kullanabilecekleri bildirilir.

2.8. L.S.VYGOTSKY'NİN BİLİŞSEL GELİŞİM KURAMI VE WEBQUEST

Bir Rus psikologu olan Vygotsky, öğrenmede sosyo-kültürel olguya dikkat çekmiştir. Yani Vygotsky'e göre çocuğun bilişsel gelişimi çocuğun içinde yaşadığı sosyal ve kültürel ortamdan etkilenir. Bu düşünceleri ile öğrenmede sosyal etkileşimin önemini vurgulayan (Fiedler, 2002) Vygotsky, çocukların zihinsel gelişimlerinde akranların yaptıklarının etkili olduğuna değinmiştir. Çocuğun bildikleri ile henüz öğrenmediği bir alanda öğrenmenin gerçekleştiğini ifade eden Vygotsky, bu alanı yakınsal gelişim alanı ya da bitişik gelişim alanı (zone of proximal development) olarak tanımlamıştır. Onun yakınsal gelişim alanı öğrenmenin beş temel ilkesini (pozitif dayanışma, yüz yüze etkileşim, bireysel sorumluluk, küçük grup ve kişiler arası beceriler ve grup kendini değerlendirme) açıklamak için kavramsal bir temel sağlar (Doolittle, 1997).

Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanı öğrenmenin ilkeleri WebQuest öğretim yönteminde yer almaktadır. WebQuest'te yer alan ödüller, rol dayanışması, saptanmış kaynaklar ve öğrenme hedefleri öğretim amaçlarına hizmet ederek karşılıklı olumlu dayanışma geliştirir (Fiedler, 2002). Bu karşılıklı dayanışma öğrencilerin gelişimleri için öğretim tasarımcıları gerekli kaynakları ve uyarıcı aktiviteleri sağladığında öğrencilerin yakınsal gelişim alanlarını geliştirmelerine olanak sağlar (Doolittle, 1997). Fiedler (2002), WebQuest öğretim yöntemi ile Vygotsky'nin bilişsel gelişim kuramını karşılaştırmış ve WebQuest'te yer alan görevleri tamamlamak için öğrencilerin birbirlerine destek sağladığı yüz yüze etkileşimin WebQuest öğretim yönteminde yer aldığını, öğrencilerin kaynakları değiştirebileceğini ve geribildirim sunabileceğini dile getirmiştir. WebQuest'i öğrenenlerin görevleri tamamlamaları için birlikte çalışmalarına izin vererek öğrenenlerin küçük grup ve kişiler arası becerileri geliştirmesine yardımcı olur. Bununla birlikte WebQuest'i, grup öz değerlendirmesi ile öğrencilerin öğretmenleri ile birlikte bireysel başarı ve çalışma sürecinin değerlendirilmesini sağlar.

Bu özellikler göz önüne alındığında iyi tasarlanmış bir WebQuest'in sanal ortam aracılığıyla nitelikli bir öğrenmede etkili olabileceğini söylemek mümkündür. Vygotsky, çocuğun öğrenmesinde ortam ve ilişkiler ağını hesaba katarak bir teori

geliştirmiştir. Bu faktörlere bir de zamanı eklemek gerekir. Bazı öğrenciler çok hızlı bazı öğrencilerde yavaş öğrenir. Yavaş öğrenen öğrencilere biraz zaman verilir, tekrar anlatılır, gösterilir ve tekrar yapmasına izin verilirse, o da diğer arkadaşları kadar tam öğrenebilir. Sanal ortamlarda öğrenmenin zaman boyutu da çok iyi değerlendirilebilir (Ergün ve Özsüer, 2006).

2.9. ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE WEBQUEST

Eleştirel düşünme WebQuest öğretim yönteminin önemli bir yapısıdır. Bu yapı sayesinde WebQuest ile öğrenenlerin çeşitli problemler üzerinde düşünmeleri, bu problemlere çözüm yolları bulmaları gibi pek çok zihinsel süreç içinde yer almaları sağlanabilmektedir. WebQuest, eleştirel düşünmeye olanak sağlayarak öğrenenlerin her türlü bilgiyi değerlendirme, deneme, yargılama, farklı yönlerini ortaya koyma, fikirleri değerlendirme ve mantıksal karşılaştırmalar yapmasına olanak tanımaktadır. Bu özelliklerin ortaya çıkarılabilmesi için WebQuest'in planlı bir şekilde tasarlanması gerekmektedir. Öğrenenlere kazandırılmak istenen bilgi ile ilgili kaynaklar verilirken bu kaynakların çeşitli bakış açılarına sahip olması, öğrenenlerin konuyu daha iyi değerlendirmelerine ve konuya eleştirel bakabilmelerine zemin hazırlayabilir.

Tenkitçi, şüpheli, değerlendirmeci, analitik, açık, dikkatli, mantıksal ve bağımsız düşünme anlamlarında kullanılan eleştirel düşünmede yetenekler, önyargı, varsayım, tutarsızlıklar, düşünce ve olguları tanımak önemlidir. Eleştirel düşünme ile ilgili pek çok tanım yapılmakla birlikte temelde tanımlanan özellikler birbiriyle örtüşmektedir. Chance (1986), eleştirel düşünmeyi gerçekleri analiz etme, fikirler üretip düzenleme, fikirleri savunma, karşılaştırma yapma, çıkarımlar yapma, savları değerlendirme ve problem çözme becerilerinin bir bütünü olarak tanımlamıştır. Halpern'a (1996), göre eleştirel düşünme, beceri ve strateji bileşimi olan bir düşünme biçimidir.

Glaser (1985), eleştirel düşünmeyi üç temel unsurun oluşturduğunu dile getirmektedir. Bu unsurların birincisi, kişilerin, karşılaştıkları problem ve konuları düşünmeye dayalı bir biçimde ele almalarını içeren bir tutumda olmalarıdır. İkincisi, kişilerin, mantık yürüterek sorgulayabilme ve akıl yürütebilme yöntemlerine ait

bilgilere sahip olmalarıdır. Bu unsurların sonuncusu ise kişilerin bildikleri bu yöntemleri günlük hayatta uygulayabilme becerilerine sahip olmalarıdır.

Weinstein (2000) eleştirel düşünmenin yapısının aşağıdaki maddelerden oluştuğunu dile getirmiştir:

- ◆ Yetenekli düşünme
- ◆ Sorumlu düşünce
- ◆ Alışılmamış şekilde düşünme
- ◆ Kriterler kullanma
- ◆ Kendini doğrulama
- ◆ Duyarlılık

Vidoni ve diğerleri (2002) Weinstein (2000)'in eleştirel düşünme teorisi ile WebQuest'in özelliklerini karşılaştırmışlar ve eleştirel düşünmede yer alan Weinstein'in (2000), altı temel unsurunun WebQuest'te yer aldığını ve öğrencilerin eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmek için güçlü bir araç olduğunu tespit etmişlerdir. Bununla birlikte Vidoni ve diğerleri (2002), WebQuest'in etkisine inandıklarını ve WebQuest'i benimsediklerini dile getirmişler, bunun sebebi olarak da WebQuest'in daha önce mümkün olmayan bir şekilde eleştirel düşünme ve kavramsal öğrenmeyi ilham etmesini göstermişlerdir.

3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bernie Dodge ve Tom March tarafından 1995 yılında WebQuest öğretim yönteminin ortaya konmasının ardından pek çok ülkede WebQuest'lerin özellikle eğitimde kullanımı ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Lipscomb (2003), "Ortaokulda WebQuest kullanımı" adlı çalışmasında WebQuest'in öğrencilerin zamanı kullanma, kaynaklara ulaşma ve eğitim eğilimlerini analiz etmek üzere sekizinci sınıflar üzerinde deney ve kontrol gruplu bir araştırma yapmıştır. Lipscomb araştırmasında öğrencilerin internet kaynaklarını taramaları için motive eden bir "Sivil Savaş WebQuest" ine katılmıştır. Öğrencilerin araştırmalarını tamamlamalarının ardından, her öğrenciden kendi deneyimlerinden hareketle birkaç günlük kayıtlarını yazması istenmiştir. Deney ve kontrol

gruplarından elde edilen veriler karşılatıldığında, WebQuest ile toplanan bilgiyi kullanmanın diğer öğretim biçimlerine göre daha yaratıcı günlükler oluşturmayı sağladığı tespit edilmiştir.

Crawford ve Brown (2002), “Matematik eğitiminde WebQuest yönteminin kullanımının üst düzey düşünme becerilerinin gelişimine etkisi” adlı bir araştırma yapmışlardır. Bloom’un Taksonomisinin kullanıldığı bu çalışmada bilişsel düşünme, eleştirel düşünme, içerik tabanlı düşünmeyi kapsayan üst düzey düşünme becerileri değerlendirilmiştir. Matematik eğitiminde WebQuest’in kullanımının üst düzey düşünme becerileri üzerindeki etkililiğini ortaya koyan bu araştırmanın sonuçları, WebQuest’lerin öğrenenlerin düşünme süreci üzerinde bir önem taşıdığı ve öğrenme merkezli, gerçek dünya alıştırmalarının kullanımına yer verdiğiidir.

Rozema’nın (2001), “Web Maceraları aracılığıyla üst düzey düşünme becerilerin akademik okur-yazarlık gelişimi üzerindeki etkisi” isimli araştırmasında, öğrencilerden, WebQuest yöntemi ile yazma tarzı ve biçimlerine dayalı birçok edebî paragrafı analiz etmelerini istemiştir. Öğrencilerin analiz süreçlerini tamamlamalarının ardından öğrencilerden okuduklarının karşılığında tartışma panoları üzerine mesajlar yerleştirmeleri istenmiştir. Elde edilen veriler incelenmiş ve araştırma sonucunda WebQuest yönteminin öğrenci merkezli bir yapıya sahip olduğu ve öğrenciler arasında akademik okur-yazarlık oluşturmada önemli bir etken olduğu tespit edilmiştir.

Gorghiu (2005), ve diğerleri, “Sınıf Ortamında WebQuest kullanmanın etkilerinin analizi” adlı araştırmalarında Avrupa Birliği Socrates ve Comenius programları çerçevesinde yürütülen online WebQuest hazırlama kursuna katılan öğretmenlerin sınıfta WebQuest kullanma hakkındaki düşüncelerini anket yardımıyla toplayarak değerlendirmişlerdir. Bu çalışma WebQuest tekniğinin farklı eğitim kurumları arasındaki işbirliğini artırılabilceğini ve Avrupa’nın farklı okullarında görev yapan öğretmenlerin WebQuest temelli çevrimiçi derslerle öğrenci katılımını da sağladığını göstermiştir. Çalışmanın katılımcı grubunda öğretmenler yer almış ve katılımcılara ilk olarak WebQuest hakkında 40 saatlik online dersler verilmiştir. Verilen derslerin her etkinliği belirli görevlerle birleştirilmiştir. Katılımcılar bu görevleri yerine getirmiş, işbirlikçi yöntemle çalışarak kendi çözüm ve sonuçlarını

sunmuşlardır. Son olarak katılımcılar çevrimiçi ders aktivitelerini tamamlayınca kendi Milli Eğitim müfredatlarına uygun bir WebQuest projesi geliştirmeye çalışmış ve bu projelerini tamamlamışlardır. Son aşamada değerlendirme için öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda WebQuest yönteminin teknik projeler üzerinde çalışmak için işbirlikli öğrenmeye imkân tanıdığı, öğretmenlere ilham açısından önemli bir kaynak olduğu, İnternet'in öğrenme ortamında etkin bir şekilde entegre edilmesini sağladığı, öğrencilere motivasyon ve işbirliği sağladığı vurgulanmış ve bu avantajlarından dolayı araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunun gelecekte WebQuest'i kullanma kararı aldıkları dile getirilmiştir.

Hassanien (2006), "Bilgisayar Tabanlı Öğrenme Aracı Olarak WebQuest Üzerine Bir Değerlendirme" isimli araştırmasında WebQuest'in yükseköğrenim düzeyindeki öğrencilerin öğrenmeleri üzerindeki etkililiğini ve bir bilgisayar destekli öğrenme aracı olarak değerlendirmiştir. WebQuest'in etkililiği dört açıdan ele alınmıştır. Bunlar; uygulama sonucunda öğrenenlerin ilerlemeleri ve gelişimleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi, WebQuest'lerin kullanıcı yönünden değerlendirilmesi, öğrenenlerin WebQuest ile olan etkileşim ve çalışma seviyelerinin belirlenmesi, öğrencilerin öğrenme deneyimlerinin değerlendirilmesi olarak belirtilmiştir. Araştırma için 2004–2005 eğitim-öğretim döneminin birinci yarısının 3. haftasında WebQuest çalışmalarının başlatılmasına karar verilmiştir. İlk dönem için öğrencilerin görevleri yapabilmeleri ve çalışabilmeleri için bir bilgisayar laboratuvarı ayrılmıştır. Her öğrenciye bir bilgisayar sağlanmış ve öğrenciler iki gruba ayrılmıştır. Araştırma yöntemleri dersi çerçevesinde yapılan araştırma toplam 5 hafta sürmüştür. Birinci hafta, WebQuest'in tanımı, WebQuest'lerin amaçları, faydaları ve teknik özellikleri anlatılmıştır. Sonraki hafta, ilk görevin temel araştırma kavramları tartışılmış ve öğrenciler Web sitelerinden bilgi toplamaya başlamışlardır. Daha sonra, her araştırma felsefesinin yöntemleri ve karakteristik özellikleri tartışılmıştır. Öğrenciler WebQuest'te bu konu ile ilgili verilen anketteki soruları cevaplamışlardır. Öğrenciler cevaplarının sonuçlarını görmüşler ve kendi favori araştırma felsefelerini tespit etmişlerdir. Araştırma sonucunda öğrenciler WebQuest ile çalışmalarının öğrenme deneyimlerinde olumlu katkılar yaptığını ve öğrenme deneyimlerinden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler WebQuest ile ilgili olarak İnternet'ten

bilgi edinmede olanak sağladığını, motive edici olduğunu, öğrenme materyallerine ulaşımında yardımcı olduğunu ifade etmiş, bununla birlikte WebQuest'in bazı kısımlarını algılamada güçlük çektiklerini, bazı sitelerin açılmasında sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir.

Lara ve Repáraz (2005), “İşbirlikçi Öğrenme Etkinliği Olarak WebQuest'in Etkisi” isimli araştırmalarında WebQuest ile çalışarak işbirlikli öğrenmenin etkililiğini analiz etmişlerdir. Ortaokula devam eden dördüncü sınıf öğrencilerinden bir grup oluşturulmuş ve bu öğrencilerden Coğrafya dersi için bir bilimsel video hazırlamaları istenmiştir. Yaşları genel itibariyle 16 olan öğrencilerden 3 kişilik gruplar halinde, toplam 8 grup oluşturulmuştur. Her gruba bir taşınabilir Macintosh bilgisayar, bir dijital video kamera, videonun yapılabilmesi için bir iMovie yazılımı ve bu çalışmanın gerçekleştirilmesi için gerekli süre verilmiştir. Öğrencilerin bilimsel videoyu nasıl hazırlayacaklarına dair bir rehberlik etmek açısından bir WebQuest oluşturulmuştur. Öğrencilerin çalışmalarının ardından veri toplamak için, 2004 yılının Kasım ayında 24 öğrencinin cevapladığı bu bir anket geliştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda WebQuest kullanımının grup üyelerine araştırma görevlerinde ve videolarını üretmelerinde kılavuzluk ve yardım ettiği, grup üyelerini başkaları ile işbirliği içinde ve farklı bir şekilde öğrenme için motive ettiği, grup üyelerinin arasında görevlerin paylaşılmasına yardım ettiği, her grup üyesinin görevini yerine getirebilmesinde katkıda bulunduğu, bu şekilde çalışmanın sınıf çalışmaları için olumlu sonuçlar ortaya koyacağı tespit edilmiştir.

Halat ve Jakubowski (2001), “Geometri öğretiminde WebQuest kullanımı” adlı çalışmalarını Florida Devlet Üniversitesinde 19 ortaokul ve lise matematik öğretmen adayının katılımı ile geometri dersinde gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışma için araştırmacılar öğrencileri bir grupta 5 öğrenciden fazla kişi olmayacak şekilde beşer kişilik üç grup ve dört kişilik bir grup olmak üzere toplam dört gruba ayırmıştır. Araştırmacılar öğrencilere Microsoft FrontPage, Netscape Editor, Adobe Page Mill gibi Web sayfası editörlerini tanıtmış; iyi bir WebQuest'in bileşenlerini açıklamış ve nasıl oluşturulacağını öğrencilere göstermiştir. Daha sonra her bir gruptan üçgenler, dörtgenler gibi geometri konuları hakkında 7. sınıf seviyesine uygun bir WebQuest oluşturmaları istenmiştir. Tüm grup üyeleri WebQuest'e katkıda bulunmuştur. WebQuest'lerin oluşturma sürecinden sonra, araştırmacılar

geometri eğitiminde WebQuest'in öğrenme ve öğretimde kullanılıp kullanılmayacağına tespiti amacıyla her grup içinden rasgele seçilen kişiler ile görüşme yapmıştır. Yapılan görüşmelerin sonucu olarak tüm gruplar geleneksel eğitim yöntemleri ve ders kitaplarını bir kenara koyarak WebQuest'in kullanımına ilişkin olumlu görüş bildirmişlerdir. Ayrıca öğrenciler teknoloji kullanımının gerçek hayatta geometrik kavramları kullanmaları konusunda öğrencilere izin verdiğini ve öğretmenlerin hazırlayıcı eğitim çalışmalarında WebQuest kullanımına daha fazla destek verilmesi gerektiğini dile getirmiş ve öğretmenlerin WebQuest ile çalışmaya teşvik edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Strickland (2005), Öğretimde WebQuest kullanımı adlı çalışmasında WebQuest'in kullanımı ile geleneksel eğitimi karşılaştırmıştır. Araştırmaya toplam 86 yedinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Geleneksel öğretim faaliyetlerini tamamlayan kontrol grubu 18 erkek ve 20 bayan olmak üzere 38 öğrenciden oluşurken, WebQuest faaliyetleri tamamlayan deney grubu, 24 erkek ve 24 bayan olmak üzere 48 öğrenciden oluşmuştur. Her iki grup Teksas tarihi derslerinden rasgele iki tam sınıfa dâhil edilmişlerdir. Tüm sınıflar akademik yetenek açısından homojendirler. Bu araştırma, kendi bölgesinde ve diğer bölgedeki okullara devlet tarafından örnek olarak gösterilen Teksas Dallas'ta bir okulda yapılmıştır. Okul nüfusunu %95 Beyaz, %3 İspanyol ve %2 Afrikalı Amerikalılar oluşturmaktadır. Yapılan araştırmanın konusu Teksas Devrimi ünitesi üzerinde WebQuest'in kullanılıp kullanılmamasının uygun olup olmadığıdır. Bu amaçla “Öğrenciler tamamlanması sonucunda gerekli içeriği kazanabilir mi?” ve “geleneksel öğrenme yoluyla veya WebQuest öğretim yöntemi ile ders alan öğrencilerin bilgileri arasında fark var mı?” sorularına cevap aranmıştır. Bu çalışmanın sonucunda poster oluşturmak gibi geleneksel sınıf etkinliklerinin öğretimi daha etkili hale getirdiği ve içeriğe büyük miktarda katkıda bulunduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu şekilde sonuçlanmasının sebeplerinden biri olarak konunun kendisi gösterilmiştir. Teksas devrimine yönelik çalışmanın birçok tarih, isim ve savaş içerdiği, WebQuest'te konunun daha çekici ve ilginç olarak tasarlandığını buna karşın deney grubunun görevleri çok ilgi çekici bulmadıklarını dile getirilmiştir.

Zheng ve diğerleri (2005), “WebQuest’le eğitimiyle ilgili yüksek öğrenim öğrencilerinin görüşleri” adı altında gerçekleştirdikleri araştırmalarında “öğrenenler

tarafından algılanan WebQuest öğretim yöntemine ilişkin eleştirel faktörler nelerdir?”, “Yapılan çalışmada tanımlanan faktörler ve teorik yapılar arasında herhangi bir fark var mıdır?”, “WebQuest öğretim yöntemine ilişkin erkek ve bayanların algılamaları arasında herhangi bir fark var mıdır?”, “WebQuest öğrenme süresinde algılar ve deneyimler arasında bir ilişki var mıdır?” gibi 4 temel soruya cevap aramışlardır. Çalışmaya 2003 güz döneminde 57, 2004 yılının bahar döneminde 150, olmak üzere toplam 207 denek katılmıştır. Eğitim bölümüne kayıtlı olan katılımcıların 122’si bayan ve 85’i erkektir. Katılımcılar lisans (n=108) ve lisansüstü (n=99) derecelerine sahiptir. Katılımcıların yaşları 18–61 yaş aralığında değişmektedir. Veri toplama aracı olarak demografik bilgiler ölçeği ve anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda teorik yapı ve tanımlanan faktörler arasında farklar olduğu ortaya çıkmıştır. Bu farklılardan ilki, WebQuest’lerin teorik yapısında olan bilginin kullanımı ve eleştirel düşünme, yapılandırmacı problem çözme olarak yeni bir yapıya dönüşmesidir. İkincisi ise, sosyal etkileşim yapısı ve onun benzeri olan teorikte yer alan sosyal beceriler arasında fark olduğunun ortaya çıkmasıdır. Araştırma ortaya çıkan diğer bir sonuç da tecrübeler ve algılar arasında anlamlı bir fark olmadığıdır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin WebQuest ile öğrenmenin önemli faktörlerini yapılandırmacı problem çözme, sosyal etkileşim ve destekleyici öğrenme olarak sıraladığı ortaya çıkmıştır.

Zheng ve diğerleri (2008), “WebQuest’lere ilişkin öğretmenlerin tutumlarının tespiti” isimli araştırmalarında “öğretmenlerin WebQuest’e ilişkin algılarındaki kritik etmenler” ve “öğretmenlerin algılarını etkileyen değişkenler” belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma 2004 yılında 247 öğretmen üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, kullanılan ölçeğin tümünü yanıtlayan 226 katılımcı oluşturmuştur. Katılımcıların 59’ u erkek 167’si bayandır. Katılımcıların yaş aralıkları 21 ile 67 yaşları arasında değişmektedir. Veri toplama aracı olarak demografik bilgi ölçeği ile öğretmenlere yönelik hazırlanan WebQuest ölçeği kullanılmıştır. Demografik bilgi ölçeği bilgiye etki eden etmenlerin belirlenmesi, WebQuest ölçeği ise öğretmenlerin WebQuest’e ilişkin algılarını ölçme amacıyla hazırlanmıştır. WebQuest ölçeği 20 maddeden oluşurken, demografik bilgi ölçeğinde teknoloji kullanımına etki eden dört ana etmen yer almıştır (çevre, tecrübe, kişisel bilgi, teknik destek). Uygulama sonunda demografik bilgi ölçeğinden elde edilen

verilerin analizleri, yapılandırmacı problem çözme, sosyal etkileşim ve destekleyici öğrenme maddelerinin öne çıktığını göstermektedir. Gerçekleştirilen analizler yapılandırmacı problem çözme, sosyal etkileşim ve destekleyici öğrenme maddelerinin birbirini etkilediğini ortaya çıkarmıştır. Araştırmada ortaya çıkan diğer bir sonuç ise öğretmenlerin WebQuest'lerin problem çözme aracı, bilgiye ulaşmada bir kaynak olarak kullanmalarınıdır. Araştırma sonucunda WebQuest'lerin kullanım amacı yapılandırmacı problem çözme, sosyal etkileşim ve destekleyici öğrenme üzerinde; WebQuest kullanım süresi, yapılandırmacı problem çözme ve destekleyici öğrenme üzerinde; öğretim süresi yapılandırmacı problem çözme ve sosyal etkileşim üzerinde ve cinsiyetin sosyal etkileşim üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Leahy ve Twomey (2005), “Aday öğretmenlerce İşbirlikçi öğrenme ortamı oluşturmak amacıyla web tasarlama” adlı bir çalışma yapmışlardır. Çalışma 2001–2002 eğitim-öğretim yılında İrlanda'nın başkenti Dublin'de bulunan St. Patrick Eğitim Fakültesine devam eden 365 üçüncü sınıf eğitim fakültesi öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler üç kişiden fazla olmayan gruplara ayrılmış ve öğrencilerden görev olarak bir WebQuest oluşturmaları istenmiştir. Öğrencilere WebQuest görevinin verilmesinin sebebi olarak öğretmen adaylarının işbirliği, beraber çalışma, planlama, karar verme gibi konuları dikkate alma; zaman yönetimi, proje yönetimi ve tasarım gibi kişisel deneyimlerini göstermeleri; kendi öğretme ve öğrenme kavramları üzerindeki ve kendi öğrenme stilleri üzerindeki etkilerinin belirlenmesi gösterilmiştir. Araştırmada tespitine çalışılan diğer konular ise WebQuest'lerin öğretmen adaylarına okulda İnternet'in kullanılmasına dair fikirlerini nasıl etkilediği ve öğretmen adaylarının gelecekte öğretmenliklerinde WebQuest'leri kullanıp kullanmayacaklarına dair öngöründe bulunmaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 12 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrenciler daha önce yapılandırmacılıkla ilgili 2,5 yıl ders aldıklarını fakat WebQuest sayesinde ilk kez yapılandırmacı öğrenme deneyimi yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Gaskill ve diğerleri (2006), “WebQuest'lerden öğrenme” adlı çalışmalarında teknoloji ile desteklenmiş kırsal bölgedeki bir lisede iki WebQuest çalışması yapmışlardır. WebQuest faaliyetlerinin ayrıntılarını araştırmacılar tasarlamış ve öğretmenler için bir WebQuest geliştirmiştir. Müfredata uygun olarak hazırlanan

WebQuest'ler tarih ve jeoloji alanlarını kapsamaktadır. İlk çalışmanın konusu "Dört Amerika başkanına yapılan suikast ve Amerika Birleşik Devletlerinin Tarihi üzerindeki etkileri (Assassinations of Four American Presidents and Their Impact on the History of the United States)" olarak belirlenmiş ve çalışmaya tarih bölümünde birinci sınıfa devam eden 72 öğrenci katılmıştır. Öğrenciler tesadüfi olarak bilgisayar laboratuvarı (n=31) ve normal sınıfta (n=41) ders almak üzere ayrılmıştır. Her öğrenciye 1 ile 72 arasında bir numara verilmiş ve çalışmanın ilk günü her öğrenciye 15 maddelik ön test uygulanmıştır. Dört günlük bu çalışmanın her dört derslik zamanının her birinde normal sınıftaki öğrencilere bir Amerika başkanının suikastı ile ilgili bir hikâyeye anlatılmıştır. Aynı dört gün boyunca, bilgisayar laboratuvarındaki öğrenciler bireysel olarak WebQuest ile çalışmışlardır. Dört gün sonunda, her iki gruptaki öğrencilere ön testle özdeş son test uygulanmıştır. Toplanan verilerin analiz edilmesinin ardından ön testlerin aritmetik ortalamaları, normal sınıfta 6,61; WebQuest'te 6,68 olarak bulunurken, son testlerin aritmetik ortalamaları normal sınıfta 7,77, WebQuest'te 12,30 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla ön test puanları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmazken, son testte kontrol grubunun WebQuest grubuna göre performansını geliştirdiği görülmüştür. Söz konusu araştırmada yapılan ikinci uygulamanın alanı jeoloji (kayalar ve mineraller) olarak belirlenmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu PowerPoint yazılımını kullanabilen, bilgisayar yeterliliği olan ve birinci sınıfa devam eden 72 fen öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılar tesadüfi olarak WebQuest grubunda 31 öğrenci ve geleneksel grupta öğrenci olacak şekilde ayrılmış ve uygulama öncesinde 22 maddelik ön test yapılmıştır. WebQuest grubundaki öğrencilerin PowerPoint programlarını kullanarak sözlü sunumlarını yapmalarının ardından ön testle özdeş bir son test uygulanmıştır. Uygulama sonuçlarını değerlendiren araştırmacılar nitel verilerin öğrenci ve öğretmenlerin açıkça WebQuest'lerden hoşlandığını gösterdiğini, bu uygulamaların WebQuest yönteminin etkililiğinin geleneksel öğrenmeye oranla yüksek kalitede öğrenmede önde olduğunu gösterdiğini ifade etmişlerdir.

Kitchenham (2006), Öğretmenler ve Teknoloji: Bir Dönüştürücü Yolculuk adlı çalışmasında; 10 deneyimli öğretmenin kendi sınıflarına teknolojiyi entegre etmelerini ve eğitim teknolojisi kullanımında perspektif dönüşümlerini incelemiştir. İki devlet okulu ve bir özel okulda görev yapan katılımcıların 9'u bayan, biri

erkektir. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı-yapılandırılmış görüşmeden yararlanılmıştır. Katılımcılara kendi öğrencileri için kullanabilecekleri eğitim teknolojileri hakkında eğitimler verilmiştir. Daha sonra 8 aylık süreçte öğretmenler kendi teknolojik deneyimleri hakkındaki sorunlarını ve görüşlerini kaydetmişlerdir. Araştırma sürecinde toplanan veriler belli başlıklar altında incelenmiş ve WebQuest ile ilgili olarak öğretmenler; WebQuest hazırlama sürecinin ardından pratik bir şeyler düşünmede oldukça yetenek kazandıklarını, Web sitelerinde karmaşık projeleri anlamada yardımcı düşünceler bulduklarını dile getirmişler ve WebQuest kullanmanın önemli olduğunu vurgulamışlardır.

MacGregor ve Lou (2005), “Web tabanlı öğrenmenin yapısalcı öğrenmeye etkisi” adlı çalışmalarında beşinci sınıf öğrencilerinin WebQuest deneyimlerini desteklemek için yapısalcı öğretim sağlanmasının etkililiğini incelemişlerdir. Ayrıca araştırmacılar bu çalışmada öğrencilerin WebQuest görevlerini tamamlamak için bilgi almada kullandıkları Web sitelerin çeşitli özelliklerinin öğrencilerin birbirlerini nasıl etkilediğini, pedagojik etkisinin anlamayı nasıl yükselttiğini ve öğrenenlere rehberlikte bir kavram haritası şablonu biçiminde kavramsal yapısalcılığın kullanımının etkililiğini tespit etmeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda araştırma tabanlı öğretimde WebQuest’lere yer verilmesinin teknolojinin yüksek düzeyde kullanılmasına imkân sağladığı, kavram haritalama şablonları biçimindeki yapıların Web sitelerinden bilgi almada, bilgiyi hatırlamada ve bilgiyi organize etmede öğrencilere yardım ettiği, WebQuest’lerin bilgi edinmeden daha çok üst düzey kavrama sağlayan bilgi arama stratejilerini uyguladığı ve bunun için de öğrencilerden bilgiyi analiz ve sentezlemelerini istediği ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte araştırmacılar WebQuest faaliyetleri sırasında, öğrencilerin araştırmalarında tehlikeli türlerin videolarını ve seslerini kaydetmek gibi medya unsurlarını ilginç bulduklarını ve öğrencilerin bundan memnun olduklarını kaydetmişlerdir.

Sautter ve diğerleri (2000), “Pazarlama WebQuest’i: İnternet tabanlı deneysel bir öğretim aracı” adlı araştırmalarında; öğrenme teknikleri üzerinde teknolojinin etkisini gösteren yenilikçi bir öğrenme aracı olarak tanımladıkları Pazarlama konulu bir WebQuest çalışması yapmışlardır. Araştırmacılar hazırladıkları Pazarlama WebQuest’ini New Mexico Devlet Üniversitesi pazarlama bölümü üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu 245 pazarlama bölümü öğrencisi

oluşturmaktadır. Araştırmacılar öğrencilerden hazırladıkları Pazarlama WebQuest'ini tamamlamalarını istemiş ve öğrencilerin WebQuest'leri bitirmelerinin ardından anket uygulamışlardır. Araştırma sonucunda WebQuest'in Web üzerindeki bilgi kaynaklarını kullanarak uzmanlığın gelişmesinde öğrencilere fırsat tanıdığı, öğrencilerin bilgisayar tabanlı yeteneklerini geliştirdiği, birçok önemli bilgiyi aramaya izin verirken aynı zamanda pazarlama ile ilgili derslerde öğrencilere içerik tabanlı yetenekler gerektiren öğrenme projeleri yaratmalarına imkân tanıdığı, öğretmen ve öğrencinin her ikisi için de çok büyük avantajlar sağladığı, pazarlama eğitimine büyük kolaylıklar getirdiği tespit edilmiştir.

Burke ve diğerleri (2003), "Biyoloji eğitiminde WebQuest kullanımı" adlı çalışmalarında; araştırma tabanlı bir çalışma modeli olarak bir Biyoloji WebQuest'i geliştirmişlerdir. 2002 yazında Biyoloji bölümü ve Tennessee Üniversitesi Öğretim Teknolojileri İşbirliği (ITC) "Kablosuz Öğretim Girişimleri "projesi ile ITC'nin biyoloji 101 laboratuvarları için bilgisayar tabanlı WebQuest modülleri geliştirmiştir. Bu modüller bir lisans laboratuvarı ortamında kablosuz teknolojinin yararlılığını tespit etmek, işbirlikçi araştırma, eleştirel düşünme ve fikirlerin iletişimi ve bireyselliği artırmada araştırma tabanlı araçların kullanımı için tasarlanmıştır. Üç modül bu dersin üreme ve kök hücre klonlama, tarımda transgenik organizmalar ve küresel iklim değişiklikleri konularında geliştirilmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu 2002 yılının güz dönemi sırasında biyoloji 101 dersi için en fazla 24 öğrencilik sınıflardan oluşan 19 laboratuvar bölümünde kayıtlı olan toplam 365 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nicel araştırma için bir dönem boyunca bu gruplarda ders gören gruplara 4 sınav yapılmış, 4 sınavın genel ortalama puanları ve her bölüm için ayrı ayrı dört sınavın ortalamaları hesaplanmıştır. Nitel araştırma için ise WebQuest laboratuvar bölümlerine katılan öğrencilerden sınıfın ilk iki haftası boyunca anonim bir çevrimiçi anket ve son hafta boyunca bir final anketi tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada yapılan dört sınav ile ilgili sayısal olarak WebQuest bölümleri, geleneksel yöntem bölümlerinden daha yüksek ortalamaya sahip çıkmıştır. Sınavların genel ortalamalarına bakıldığında gösterme yöntemi bölümleri ortalaması 61,2 iken WebQuest gruplarının ortalaması 62,3 çıkmıştır. Aynı zamanda öğrenciler çalışmanın yapıldığı dönem süresince bilişim teknolojileri kullanma ve gruplar halinde çalışmada rahatlık düzeyinde bir

artış olduğunu ifade etmişlerdir. WebQuest bölümlerindeki öğrenciler genel olarak olumlu bir deneyime sahip olduklarını bildirmişlerdir. Bununla birlikte laboratuvar öğretmenleri WebQuest bölümündeki öğrencilerin konulara çalışmada daha fazla ilgi gösterdiğini ve sınıf materyalini daha ilgi çekici bulduklarını ortak görüş olarak dile getirmişlerdir.

Halat (2007), “Matematik öğretiminde WebQuest’in kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri” adlı çalışmasında WebQuest öğretim yönteminin matematik öğretiminde bir model olarak kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini incelemiştir. Araştırma 2006 yılı bahar ders döneminde Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi sınıf öğretmenliği öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya matematik öğretimi-II dersini alan 3–5 kişilik 38 gruptan oluşan toplam 148 sınıf öğretmenliği 3. sınıf öğrencisi katılmıştır. Oluşturulan gruplardan ilköğretim düzeyine uygun herhangi bir matematik konusu seçmeleri, seçtikleri konuyla ilgili bir WebQuest oluşturmaları istenmiştir. Bir öğretim dönemi boyunca gruplar, bütün grup üyelerinin katılımıyla WebQuest oluşturma sürecini tamamlamışlardır. Grupların WebQuest geliştirme sürecini tamamlamasının ardından öğrencilere WebQuest’in öğretim amaçlı olarak kullanılıp kullanılmayacağı konusundaki düşüncelerini belirtmelerine yönelik açık uçlu altı sorudan oluşan bir veri toplama aracı uygulanmıştır. Elde edilen veriler doküman analizi tekniği ile değerlendirilmiştir. Elde edilen verilerin analizi ile öğretmen adaylarının, WebQuest’in öğretim amaçlı kullanılmasına olumlu tutum besledikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının, %94’ü WebQuest’in öğretim amaçlı kullanılabilceğini, grupların %19’unun ise WebQuest’in sadece matematikte değil diğer derslerde de kullanılabilceğini düşündüğü ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının %55’i WebQuest’in matematik bilgilerine katkı sağladığını, %19’u katkı sağlamadığını ifade etmiştir. Ayrıca grupların %81’i WebQuest hazırlarken farklı kazanımlar (göreceli düşünme, yaratıcılığı geliştirme, geniş çaplı düşünme, öğrencilerin bilişsel seviyelerine inebilme) elde ettiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte grupların %68’i bilgisayar ve İnternet kullanımında yeni şeyler keşfettiklerini bildirmişlerdir. Son olarak öğretmen adayları WebQuest oluştururken yeterli Türkçe içerikte ve ilköğretim seviyesine uygun site bulmakta zorlandıklarını (%58), Web

tasarımı programlarını tam olarak bilmediklerini (%68) ve ilk zamanlarda zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Halat (2008), “WebQuest-Temelli Matematik Öğretiminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Geometrik Düşünme Düzeylerine Etkisi” adlı çalışmada; WebQuest-temelli matematik öğretiminin etkinlik-temelli matematik öğretime göre sınıf öğretmeni adaylarının Van Hiele düşünme düzey kazanımlarına etkisini karşılaştırarak incelemiştir. Çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında okuyan toplam 202 üçüncü sınıf öğrencilerinin katılımıyla, 2006 ve 2007 bahar dönemlerinde Matematik Öğretimi-II dersinde yapılmıştır. İki dönemde tamamlanan bu araştırmaya toplamda 202 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Bunlardan 125’i deney gurubunda olup WebQuest-temelli matematik öğretime tabi tutulurken, 77’si kontrol gurubunda yer almış ve etkinlik-temelli matematik öğretime tabi tutulmuşlardır. Bu çalışmada öğrencilerin geometrik düşünme düzeylerini belirlemek amacıyla Usiskin tarafından geliştirilen Van Hiele Geometri Testi veri toplama aracı ön-test ve son-test olarak kullanılmıştır. Sonuç olarak; WebQuest-temelli matematik öğretimi, etkinlik-temelli matematik öğretime göre, sınıf öğretmeni adaylarının geometrik düşünme düzey kazanımlarına daha fazla katkı sağlamasına rağmen, deney gurubu ile kontrol gurubunun düşünme düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Kurtuluş ve diğerleri (2006), “İlköğretim Matematik Sınıflarında WebQuest Uygulamaları” adlı çalışmalarında matematik öğretiminde kullanılabilecek iki WebQuest hazırlamışlar ve WebQuest’lerin eğitim-öğretim ortamında kullanılabilirliğini ve öğrencilerin WebQuest sürecinde yaşadıkları deneyimleri ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırmacılar öncelikle ilköğretim 7. sınıf öğrencilerine yönelik iki adet WebQuest hazırlamıştır. Hazırlanan WebQuest’lerden birisi çokgenlerin alanları konusuna yöneliktir ve amacı WebQuest’i öğrencilere tanıtmak ve öğrencilerin ikinci WebQuest’e hazırlanmasını sağlamaktır. Hazırlanan ikinci WebQuest çokgen alanları, dairenin alanı ve dik silindirin alanı konularına yönelik hazırlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin hazırladıkları sunumlar, öğrencilerle yapılan görüşmeler, yapılan sınıf içi gözlemler ve öğrencilerin kendilerini değerlendirme formları kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin WebQuest’e olumlu tutum

besledikleri, matematik öğretiminde WebQuest ile İnternet’i kullanmanın mümkün olduğu, öğrencilerin WebQuest ile bilgiye ulaşmada İnternet’i keşfettikleri, matematik dersi ile ilgili birçok konu anlatımı ve değişik soru tiplerinin bulunduğu Web sayfalarını öğrendikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca, araştırmada veri toplanan gruplarda yer alan öğrencilerin, grup içinde görevleri paylaştığı, grupta yer alan öğrencilerin görevini başarıyla tamamlamak için uğraştığı ve süreç kısmındaki adımları grupların başarılı bir şekilde tamamladığı belirlenmiştir.

Ikpeze ve Boyd (2007), “WebQuest’in okuryazarlık becerilerinin gelişimi üzerindeki etkisi” isimli araştırmalarında, katılımcı grubunu bir erkek beş bayandan oluşan 6 beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak gözlem, alan notları, değerlendirme ölçekleri ve yarı yapılandırılmış görüşme kayıtları kullanılmıştır. Elde edilen veriler çözümlendiğinde WebQuest’in eğitim-öğretim ortamlarında yürütülen müfredata yönelik olarak hazırlanması, WebQuest’te gerçekleştirilmesi gereken görevlerin iyi ve yeterli seçilmesi, öğrenciye organize bir şekilde sunulmasının öğrencilerin okuryazarlık becerileri üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte araştırma sonucunda WebQuest’in öğrencilerin moral ve motivasyonunu artırmada etkili olduğu, üst düzey düşünme becerileri geliştirmeye yardımcı olduğu, işbirliği içerisinde çalışmaya imkân tanıdığı, verilen görevleri yerine getirmek için İnternet’in bir kaynak olarak kullanılmasına destek verdiği, farklı kaynakları kullanımına izin vererek öğretimi zenginleştirdiği ve öğrencilerin araştırma ve sorgulama becerilerini geliştirdiği ortaya konmuştur.

Gülbahar ve diğerleri (2008), “Öğretim ve değerlendirme yöntemi olarak WebQuest’in kullanışlılık açısından değerlendirilmesi” adlı araştırmasında WebQuest hakkında bilgi vermişler; WebQuest yaklaşımına dinamiklik kazandırmak için geliştirilen sisteme ilişkin kullanışlılık değerlendirmesi yapmak amacıyla katılımcılara senaryo-tabanlı buluşsal değerlendirme yöntemi uygulamışlardır. Bu amaçla kullanışlılık değerlendirmelerinde kullanmak üzere ön ve son testler geliştirmişler ve senaryolar hazırlamışlardır. Araştırmacılar verimlilik açısından, işlemlerin gerçekleştirilme durumlarını incelemişler, macera yaratma, görev ekleme ve yeni adım ekleme işlemlerinde bir veya iki öğretim elemanının başarılı olamadığını tespit etmişlerdir. Ayrıca, öğrenci ödevlerini değerlendirirken dönütün ve puanın nereye yazılacağı konusunda da üç öğretim elemanının yardım olarak

işlemi başarabildiklerini ortaya çıkarmışlardır. Bununla birlikte diğer tüm işlemlerin büyük bir çoğunluk tarafından kolayca gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Araştırmacılar verimlilik açısından, işlemlerin gerçekleştirilme durumları incelemişler, sistemle ilgili bilgi edinme işleminin iki öğrenci tarafından yeterince başaramadığını, arama ve macera görüntüleme işlemlerinin ise bir öğrenci tarafından başaramadığını tespit etmişlerdir. WebQuest sisteminin kullanılabilirlik değerlendirilmesinin yapıldığı araştırma sonucunda öğretim elemanları ve öğrencilerle gerçekleştirilen kullanılabilirlik testleri her iki grup içinde işlemlerin yaklaşık %75 başarıyla tamamlandığı tespit edilmiştir.

Kılıç (2007), “WebQuest Destekli İşbirlikçi Öğrenme Yönteminin Matematik Dersindeki Tutum Ve Erişime Etkisi” adlı araştırmasında WebQuest destekli öğretim yönteminin 5.sınıf öğrencilerinin matematik erişim düzeylerinde ve matematik tutumlarında bir etkiye sahip olup olmadığını incelemiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu 2006–2007 öğretim yılında Niğde il merkezinde bulunan Dumlupınar İlköğretim Okulu 5. sınıflarında öğrenim gören 67 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada iki deney bir kontrol grubu olmak üzere üç grup oluşturulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerinin matematik dersi erişim düzeylerini belirlemeyi amaçlayan “Matematik Dersi Başarı Testi”, “Matematik Tutum Ölçeği” ve grupların denkleştirilmesinde yararlanılan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Yapılan çalışmada ilköğretim 5. sınıf matematik dersi “bölme işlemi, aritmetik ortalama, hacim ölçme, düzlem ve çizgi grafiği” konuları 3 gruba farklı yöntemle anlatılmıştır. Birinci deney grubunda WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yöntemi, ikinci deney grubunda işbirlikçi öğrenme yöntemi ve kontrol grubunda ise geleneksel yöntem izlenmiştir. Uygulama öncesinde deney ve kontrol grubu öğrencilerine matematik başarı testi ve matematik tutum ölçeği ön test olarak uygulanmış, 22 ders saati süren uygulama sürecinin ardından da matematik başarı testi ve matematik tutum ölçeği son test olarak uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular analiz edildiğinde WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencileri ile işbirlikçi öğrenme ve kontrol grubu öğrencilerinin matematik başarı testi son test puan ortalamaları arasında WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yöntemi lehine anlamlı fark olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin son test tutum puanları incelendiğinde de WebQuest

destekli işbirlikçi öğrenme, işbirlikçi öğrenme ve kontrol grubu öğrencilerinin son test tutum puanlarının WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yöntemi öğrencileri lehine farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yönteminin öğrencilerin matematik dersindeki erişim düzeylerini ve tutumlarını yükseltmede bir faktör olduğu belirlenmiştir.

Köse (2007), “WebQuest sürecinin statikten dinamiğe dönüşümü: Öğretmen adaylarının dinamik WebQuest ortamındaki deneyimleri” adlı araştırmasında öğretmen adaylarının dinamik WebQuest ortamındaki deneyimleri incelenmiştir. Araştırmanın katılımcı grubunu özel bir üniversitenin orta öğretim fen ve matematik alanları eğitimi ve bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü bünyesinde verilen iki lisans dersine devam eden 70 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nicel ve nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Nicel veriler, “WebQuest Uygulamasına İlişkin Etkililik Anketi” ile nitel veriler ise odak grup görüşmesi yolu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin WebQuest sitesini ve dinamik olarak oluşturulan projelerini beğendiklerini tespit edilmiştir. Ayrıca, öğrenciler sistemin etkililiğini geliştirmek için değerli önerilerde bulunmuşlardır.

Tabanlı (2008), “Bilişim teknolojilerinin temelleri dersinin öğretiminde yapılandırmacılık uygulaması: WebQuest tekniğine ilişkin öğrenci görüşleri” adlı araştırmasında; yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda WebQuest yöntemi ile tasarlanan Web destekli öğretim materyalinin kullanılabilirliğine ve derslerde kullanılmasına ilişkin öğrenen görüşleri alınmış ve öğrenenlerin biliş ötesi farkındalık düzeylerine etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma Balıkesir ilindeki bir kız meslek lisesinde 10. sınıf “Bilişim Teknolojilerinin Temelleri” dersine devam eden 30 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada ön test-son test modeli ile nitel verilerden oluşan karma araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel veriler, öğrenen günlüklerinden ve öğrenenlerle yapılan odak grup görüşmelerinden elde edilirken, nicel veriler ise biliş ötesi farkındalık ölçeği ve anket soruları ile toplanmıştır. Araştırma grubunda yer alan katılımcı grubuna toplam 33 ders saati boyunca tasarlanan öğretim materyali aracılığıyla eğitim verilmiştir. Araştırma sonucunda materyalin öğrenenlerin biliş ötesi farkındalık düzeylerinin gelişimi üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı bulgulanmıştır. Bununla birlikte öğrenenler tarafından WebQuest’in kullanımının değerlendirme bölümü dışında kolay olarak algılandığı,

materyalin öğretim sürecinde kullanılmasına ise olumlu bakıldığı belirlenmiştir. Ayrıca WebQuest'in öğrenenlerin yaşam boyu öğrenme becerileri kazanmalarına olanak tanıyan nitelikler taşıdığı bulgulanmıştır.

Akçay (2009), "WebQuest Öğrenme Yönteminin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi" adlı araştırmasında, WebQuest öğretim yönteminin 6.sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarı düzeylerinde ve Türkçe dersine yönelik tutumlarında bir etkiye sahip olup olmadığını incelemiştir. Araştırma, 2008-2009 öğretim yılında Erzurum il merkezinde bulunan Şair Nef'i İlköğretim Okulunda öğrenim gören 20 deney grubunda, 20 kontrol grubunda olmak üzere toplam 40 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma ön test-son test kontrol gruplu deneysel desende tasarlanmıştır. Araştırmada biri deney diğeri kontrol grubu olmak üzere toplam iki grup yer almaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarı düzeylerini belirlemeyi amaçlayan "Türkçe Dersi Başarı Testi", Acat (2000), tarafından geliştirilen öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan "Türkçe Dersine İlişkin Tutum Ölçeği" ve grupların denkleştirilmesinde kullanılan ve araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırma sonunda WebQuest öğretim yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin akademik başarı düzeylerini ve Türkçe dersine yönelik tutumlarını yükseltmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

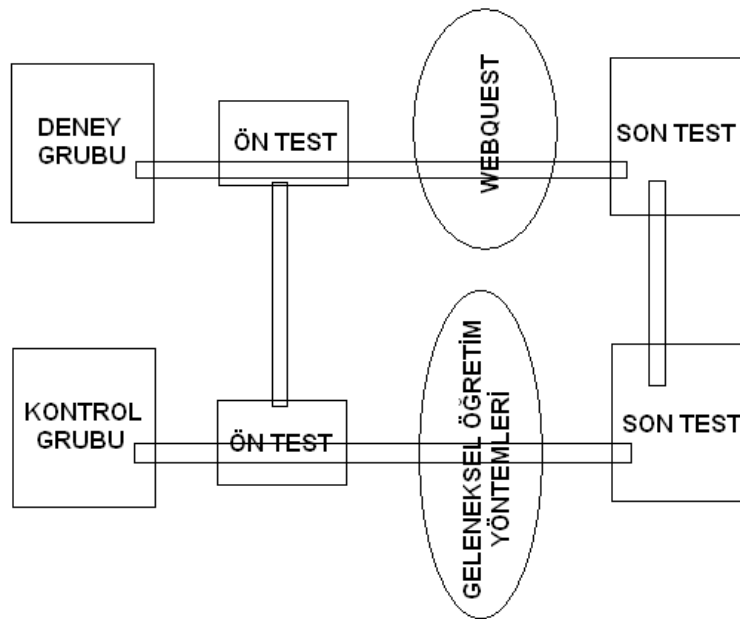
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

WebQuest öğretim aracı kullanılarak işlenen bir dersin öğrenci başarısına ve tutumuna etkisini incelemeyi amaçlayan bu araştırma ön test-son test deney-kontrol gruplu yarı deneysel modelde yürütülmüştür. Araştırmanın bağımsız değişkeni; WebQuest öğretim yöntemine uygun olarak tasarlanmış öğrenme ortamıdır. Bağımlı değişken ise öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumlarıdır. Araştırmayı gerçekleştirebilmek için yansız bir şekilde deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Deney grubu ile WebQuest yöntemine uygun olarak tasarlanan bir öğrenme ortamında öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda ise geleneksel yöntemler kullanılarak öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Deneyin sonunda her iki gruba da son test uygulanmıştır. Deney deseni Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1:Deney Deseni

2. ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma 2012–2013 öğretim yılında Afyonkarahisar ili Bolvadin İlçesi Kemalettin Sami Paşa ilköğretim okulu 6/A ve 6/B sınıflarında Sosyal Bilgiler dersi, Ülkemizin Kaynakları ünitesi öğretilirken gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 6 /A sınıfında okuyan 21 öğrenci ile 6/B sınıfında okuyan 20 öğrenci oluşturmaktadır. Bu iki şubeden 6/A şubesi deney grubu, 6/B şubesi de kontrol grubu olarak uygun örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. Gruplar akademik başarı testi ve tutum ölçeği öntest puan ortalamaları denkleştirilmiştir.

3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; Ülkemizin Kaynakları konulu WebQuest, Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği ve ilköğretim altıncı sınıf Sosyal Bilgiler dersi Ülkemizin Kaynakları ünitesine yönelik akademik başarıyı ölçmek amacıyla hazırlanan Akademik Başarı Testi dir.

3.1. KULLANILAN WEBQUEST'İN OLUŞTURULMASI

Deney sürecinde kullanılan WebQuest'in oluşturulmasında Microsoft FrontPage yazılımı kullanılmıştır. İçeriğin oluşturulmasında 2012–2013 öğretim yılında okullarda okutulmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen Altın Kitaplar Yayınevi tarafından basılan İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabındaki yıllık ders planının Ülkemizin Kaynakları ünitesi kazanımları esas alınmıştır (Ek:1). Ünite ile ilgili siteler taranmış ve sitelerin adresleri ve video slâyt gibi materyaller bir havuzda toplanmıştır. Toplanan materyaller konu alanlarıyla ilişkilendirilerek sınıflandırılmıştır. Araştırmada kullanılan sitelerin ücretli olmamasına, illegal sitelere yönlendirici olmamasına ve eğitici olmasına dikkat edilmiştir.

Hazırlanan WebQuest'in bölümleri ile ilgili ekran görüntüleri ve görüntülere ait açıklamalar aşağıda sıralanmıştır.

Giriş: Konu başlığı, hazırlayanın ismi ve hedef grubun belirtilmesiyle başlayan bu bölümde etkinlik hakkında tanıtıcı bilgi verilir. Öğrencilerin ilgisini çekmesi açısından bazı animasyonlar ve bu animasyonlarla ilgili ses dosyaları kullanılmıştır (Şekil 2).

Bu bölüm; öğrencilere ön bilgi vermek ve bir senaryo çerçevesinde öğrencileri motive ederek göreve hazırlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Şekil 2: Giriş Bölümü Ekran Görüntüsü

6.SINIFLAR İÇİN WEBQUEST
ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI
HAZIRLAYAN : RÜŞTÜ ÇILKAYA

HOŞGELDİNİZ

Giriş İşlem Süreç Değerlendirme Sonuç

Merhaba Arkadaşlar umarım beni tanıdınız.Ben Keloğlan.Bu üniteyi birlikte öğreneceğiz.Ünitemizin adı; Ülkemizin kaynakları.Var mısınız birlikte araştıralım öğrenelim?

Ülkemiz birçok yeraltı ve yer üstü kaynaklara sahiptir. Bu kaynakların düzenli kullanılması gerekmektedir yoksa ,zamanla tükenmez dediğimiz kaynaklarda tükenecektir. Bu kaynakların tükenmesi sonucunda hayatımız büyük ölçüde zorlaşabilir. Kaynaklarımızı daha verimli kullanmalıyız. Kendi kaynaklarını verimli kullanamayan ülkeler geri kalmaya mahkumdurlar.

Ülkemizin geleceği için Ülkemizin Kaynaklarını araştırarak ve halka kaynaklarımız konusunda bilgi verecek bir araştırmacı arıyoruz.Sen bu görevi kabul etmek ve bize katılmak istiyorsan hemen araştırmaya başla.

İşlem: Öğrencilere verilen görev bu bölümde belirtilmiştir. Bu bölüm ünitenin kazanımlarına paralel olarak adımlar halinde hazırlanmıştır. Öğrenciye adımları takip etmesi halinde ulaşacağı nihai hedef burada belirtilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3: İşlem Bölümü Ekran Görüntüsü

İŞLEM

Giriş İşlem Süreç Değerlendirme Sonuç

TEBRİKLER! Yeni Araştırmacımız sen oldun. Seninle çıkacağımız bu yolculuk altı adımdan oluşmakta bu adımlardaki görevleri başarıyla tamamladığında sen artık; kendini ve yeteneklerini daha iyi tanıyacak, ülkemizin kaynakları ve bu kaynakların kullanımında yeterli derecede bilgi sahibi olacak ve bu bilgilerini çevrendeki insanlarla paylaşacaksın

İŞTE ADIM ADIM ÇALIŞMA LİSTEN

- 1-ADIM. EKONOMİK FAALİYETLERİMİZ VE KAYNAKLARIMIZ
- 2-ADIM. YATIRIM PROJESİ
- 3-ADIM. VERGİ VERMENİN ÖNEMİ
- 4-ADIM. DOĞAL KAYNAKLARIMIZ BİZE EMANET
- 5-ADIM. NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ
- 6-ADIM. MESLEK SEÇİMİ

Süreç: Öğrencilerin uygulama süresince takip edecekleri işlem basamakları bu bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiş ve sırasıyla adımları takip etmeleri istenmiştir. Süreçte linkler metinlerin içine kırmızı renk yazı tipiyle yerleştirilmiş ve buna ilişkin yönerge başlangıç bölümünde animasyon eşliğinde verilmiştir. Süreç bölümünde çalışmanın 6 haftalık süre içinde sosyal bilgiler derlerinde işleneceği ve bu zaman dilimini nasıl kullanmaları gerektiği açıkça belirtilmiştir (Şekil: 4).

Şekil 4: Süreç Bölümü Ekran Görüntüsü

SÜREÇ

Giriş İşlem Süreç Değerlendirme Sonuç

Yapacağın araştırma 6 adımdan oluşmaktadır. Her adım için haftalık üç ders saati süre içerisinde gereken çalışmaları yapmalı, 6. hafta sonunda bu görevi bitirmelisin. Araştırma yapmak ve gerekli bilgiyi edinmek için aşağıdaki adımları takip et. Konu ile ilgili bağlantılara **kırmızı** renkte yazılmış kelimelerden ve bu bölümün sonundaki kaynaklardan ulaşabilirsin.

1-ADIM: EKONOMİK FAALİYETLERİMİZ VE KAYNAKLARIMIZ

Kazanım: Ülkemizin Kaynaklarıyla ekonomik faaliyetleri ilişkilendirerek bunların ilke ekonomisindeki yerini değerlendirir

Bölgenizin coğrafi koşullarını ve kaynaklarını düşündüğünüzde hangi meslek guruplarına rastlıyorsunuz? Rastladığınız **meslek** guruplarının dağılımında neler etkili olabilir?

Doğal unsurların (Yer şekilleri, İklim vb) insan yaşamına etkileri **nelerdir**.

Doğal kaynaklar hangi **ekonomik faaliyetlere** kaynak sağlar.

Teknolojik gelişmeler hangi iş olanaklarının gelişmesini sağlamıştır.

İnsanların **ihtiyaç ve istekleri** üretimi nasıl etkiler.

Devletin yatırımları **teşvik** etmede nasıl bir etkisi vardır.

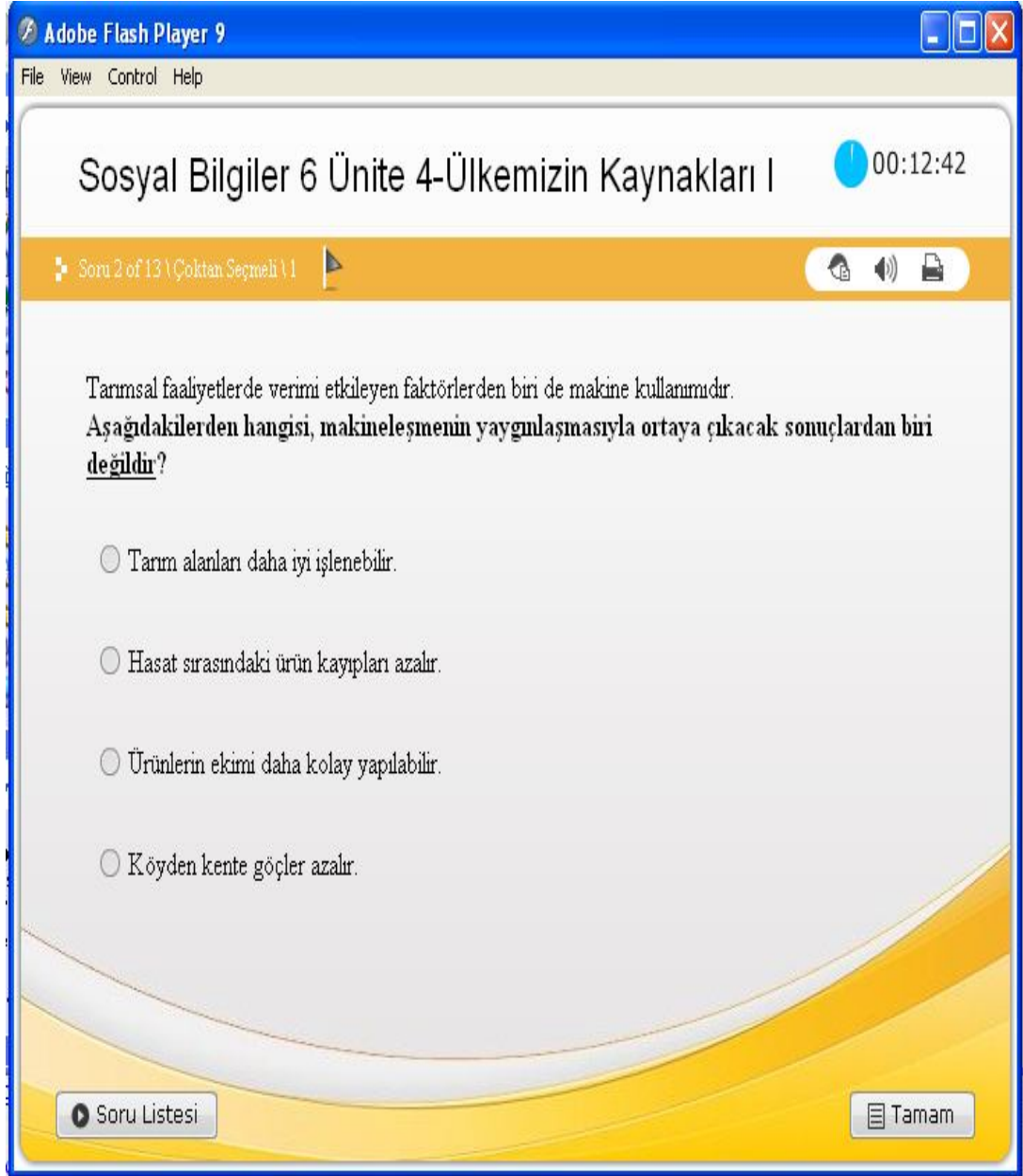
Süreç bölümü internet bağlantıları ve çoklu ortam öğeleriyle (video slâyt animasyon vb.) zenginleştirilerek tasarlanmıştır. Bu bölümde kullanılan videolar okullarda öğrencilerin günlük kısıtlamalar dahilinde ücretsiz ulaşıp çalışabildikleri <http://www.vitaminegitim.com/> linkinden temin edilmiştir. Bölümün sonunda öğrenciler öğrendikleri bilgileri pekiştirebilecekleri flash programıyla hazırlanmış uygulamalar ile (şekil:5) pdf formatında hazırlanmış etkinliklerine (şekil:7) yer verilmiştir.

Şekil:5 Flash Programıyla hazırlanmış Animasyon

Kaynak:<http://www.sosyalbilgiler.biz>

Şekil:6 Flash Programıyla Hazırlanmış Çoktan Seçmeli Test

Kaynak:<http://www.sosyalbilgiler.biz>

Şekil: 7 Pdf Formatında Hazırlanmış Etkinlik Çıktısı

ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI

YATIRIM PROJESİ ERKİNLİĞİ

Bir kayak merkezi açmak isteseydiniz nerelere açmak isterdiniz?

Yazın turizme yönelik bir faaliyet göstermek isteseniz nereleri tercih ederdiniz?

Niçin buraları tercih ederdiniz?

Demir-Çelik fabrikası için uygun yer neresidir Sebebiyle beraber yazınız?

Et kombinasyonu oluşturmak isteseydiniz nereleri tercih ederdiniz?

Kereste ve kağıt işine girecek olsanız nereleri tercih ederdiniz?

Kaynak: <http://www.sosyalbilgiler.biz/>

Süreç bölümünün sonunda ise öğrencilerin araştırmalarını derinleştirebilmeleri için yararlanılan kaynakların linkleri liste halinde verilmiştir (şekil 8).

şekil: 8 Kaynak Linkleri

Değerlendirme: Öğrencilerin çalışmalarının değerlendirildiği bölümdür. Süreçteki aşmalara paralel olarak hazırlanmıştır. Bu bölüm için “yardım gerekli”, “geliştirebilir”, kabul edilebilir”, “iyi” ve “çok iyi” basamaklarından oluşan bir puanlama anahtarı (rubric) hazırlanmıştır. Öğrenciler elde ettikleri kazanımlarına ilişkin değerlendirmelerini kendilerine verilen değerlendirme tablosuna işaretlemiş ve basamağın gerektirdiği bilgi ve becerileri araştırmacının da hazır bulunduğu sınıfa sunmuşlardır (şekil: 9).

Bu bölümünden alınan puanın hesaplanmasında ölçüt sayısı 6 ve en yüksek puan 4 olduğundan, alınabilecek en yüksek puan $6 \times 4 = 24$ 'tür, öğrencinin aldığı puan yüzölçümüne çevrilecektir. Örneğın bu formdan 24 puan üzerinden 17

puan almış olan bir öğrenci: $100 \times 17 = 1700$, $1700 / 24 = 71$. Yüzlük sistemde öğrencinin alacağı not 71 olacaktır.

Şekil: 9 Değerlendirme Bölümü Ekran Görüntüsü

DEĞERLENDİRME

Giriş
İşlem
Süreç
Değerlendirme
Sonuç

ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI ÜNİTESİ WEBQUEST DEĞERLENDİRME TABLOSU

	Yardımcı Gerekli 0 Puan	Geliştirilebilir 1 Puan	Kabul Edilebilir 2 Puan	İyi 3 Puan	Çok İyi 4 Puan
1. ADIM	Ülkemizin kaynaklarını hakkında fikrim yok. 0	Ülkemizin kaynaklarını sayabilirim. 0	Ülke kaynaklarıyla ekonomik faaliyetleri ilişkisini açıklarım. 0	Kaynakların ülke ekonomisindeki yerini ve önemini belirtirim. 0	Kaynakların kullanımıyla ilgili önerilerim var. 0
2. ADIM	Yatırım ve pazarlama kavramlarını bilmiyorum. 0	Yatırım ve pazarlama kavramlarını açıklarım. 0	Yatırım ve pazarlama ile coğrafi özellikler arasındaki ilişkiyi belirtirim. 0	Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak yatırım ve pazarlama konusunda bilgi verebilirim. 0	Bölgemize uygun bir yatırım ve pazarlama projem var. 0
3. ADIM	Vatandaş ve vergi kavramlarını bilmiyorum. 0	Vatandaş ve vergi kavramlarını açıklarım. 0	Vatandaşlık sorumluluğu hakkında bilgi verebilirim. 0	Vatandaşlık sorumluluğu ve vergi kavramı arasında ilişki kurar ve örnekler açıklarım. 0	Çevremdekileri sorumlu bir vatandaş olma ve vergisini verme noktasında uyarıyorum. 0
4. ADIM	Doğal kaynaklar hakkında bilgim yok. 0	Doğal kaynakların neler olduğunu açıklayabilirim. 0	Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesini örneklerle açıklayabilirim. 0	Bilinçsiz tüketimin insan yaşamına ne gibi etkileri olacağını açıklayabilirim. 0	Çevremdeki insanları kaynakların bilinçsiz tüketimine karşı uyarıyorum. 0
5. ADIM	Meslek kavramını hakkında bilgim yok. 0	Meslek kavramını açıklayabilirim. 0	Benim de ilgi duyduğum meslekler var. 0	İlgi duyduğum mesleklerin gerektirdiği eğitim, beceri ve kişisel özellikleri araştırıyorum. 0	Kendi kişisel ilgi, özellik ve yeterliklerine göre seçtiğim bir meslek var. 0
6. ADIM	Nitelikli insan gücü terimi hakkında bilgim yok. 0	Nitelikli insan gücünün ne demek olduğunu açıklayabilirim. 0	Nitelikli bir insan olabilmek için yapılması gerekenleri biliyorum. 0	Nitelikli insan gücünün ülke ekonomisine katkısını açıklayabilirim. 0	Nitelikli bir insan olmak için gayret gösteriyorum. 0

■ Ölçüt sayısı 6 olduğundan, bu formdan alabileceğin en yüksek puan $6 \times 4 = 24$ 'tür. almış olduğun puan yüzlük not sistemine çevrilecektir. Örneğin bu formdan 24 puan üzerinden 17 puan almış olsan: $100 \times 17 = 1700$, $1700 / 24 = 71$ dir. 71, yüzlük sistemde almış olduğun puandır.

Sonuç: Bu bölümde çalışma sürecinde elde ettikleri kazanımlar hakkında bilgi verilmiştir. Konunun özeti bu bölümde link olarak yer almaktadır. Sürecin sonunda verilen oyun linkleriyle öğrenciler ödüllendirilmiştir (Şekil: 10).

Şekil: 10 Sonuç Bölümü Ekran Görüntüsü

Tebrikler.. Görevi Başarıyla Tamamladınız

Birlikte çıkmış olduğumuz bu yolda giriş bölümünde ülkemizin kaynakları ile ilgili genel bir bilgi edindiniz, sonra size verdiğimiz görevi kabul ettiniz, işlem bölümüne üstlendiğin görevle ilgili adımları gördün ve süreç bölümü için hazır hale geldin. Daha sonra süreç bölümünde işlemlerde verilen adımlar hakkında önlendirildiğin linklerden, video ve slaytlardan bilgi edinmeye çalıştın. Süreç bölümündeki çalışmalardan sonra değerlendirme bölümünde yaptığınız çalışmanın sizi kazanımlara ne derece ulaştırıp ulaştırmadığını değerlendirdin. Bu bölümde ise çıktığımız bu web yolculuğunda izlemiş olduğumuz adımları gözden geçirdik.

([Konu özeti](#))

SONUÇ OLARAK;

- EKONOMİK FAALİYETLERİMİZ VE KAYNAKLARIMIZ
- YATIRIM PROJESİ
- VERGİ VERMENİN ÖNEMİ
- DOĞAL KAYNAKLARIMIZ BİZE EMANET
- NİTELİKLİ İNSAN GÜCÜ
- MESLEK SEÇİMİ

Konularında bilgi edindik. Bu bilgileri çevrendeki insanlarla paylaşarak onların da bilgilenmelerini sağlayabilirsin. Unutma bilgi paylaşıldıkça değer kazanır.

Yeni Görevler Sizleri Bekliyor...

şimdi oyun zamanı

3.2. TUTUM ÖLÇEĞİ

Araştırmada kullanılan “Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği”, Demir, S. B.ve Akengin H. (2010), tarafından ilköğretim altıncı ve yedinci sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiş tutum ölçeğidir (Ek:2). Beş derecelidir (Tamamen Katılıyorum 5p – Katılıyorum 4p – Kararsızım 3p – Katılmıyorum 2p - Hiç Katılmıyorum 1p). Tutum ölçeği dört boyuttan ve 26 maddeden oluşmaktadır. Bunlar;

- ◆ Öğrenme isteği (7 madde).
- ◆ Sosyal Bilgiler dersinden hoşlanma (8 madde).
- ◆ Öğretmenden kaynaklanan tutumlar (6 madde).
- ◆ Sosyal Bilgiler sevgisi (5 madde).

AKADEMİK BAŞARI ÖLÇEĞİ

Akademik başarı testi, ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin Ülkemizin Kaynakları konusunda araştırma öncesi ön bilgilerini ve araştırma sonrası başarılarını ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Testin hazırlanmasında altıncı sınıf Sosyal Bilgiler dersi müfredatında yer alan Ülkemizin Kaynakları ünitesi hedef ve kazanımları temel alınmıştır.

Hazırlanan testle ilgili olarak içerik ve kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş ve gerekli düzeltmeleri yapılmıştır. Test soruları hazırlanırken sorularla ilgili görsellere de yer verilmiştir (Ek:3). 25 sorudan oluşan bu akademik başarı testinin Cronbach-Alpha güvenirlik katsayısı sonuçları Tablo 2’de gösterilmektedir. Tablo 2’de de görüldüğü gibi akademik başarı ölçeğinin bütününe ilişkin Cronbach-Alpha güvenirlik katsayısı .89 bulunmuştur.

Tablo 2. Akademik Başarı Testi Güvenirlik Katsayısı

Test	Madde Sayısı	Cronbach’s-Alpha
Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Başarı Testi	25	.89

4. VERİ TOPLAMA SÜRECİ

Araştırmacı okulun sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşerek araştırma için olurlarını almış ve WebQuest tekniği hakkında sosyal bilgiler öğretmenini bilgilendirmiştir. Veri toplama araçları hazırlandıktan sonra deney ve kontrol grupları uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu belirleme sonucunda, sınıf mevcudu 21 olan 6/A sınıfı deney grubu, sınıf mevcudu 20 olan 6/B sınıfı da kontrol grubu olmuştur.

Deney grubunda yer alan öğrencilere ve sosyal bilgiler öğretmenine bilgi teknolojileri sınıfında, ilk hafta 3 ders saati süresince WebQuest'i nasıl kullanacakları hakkında bilgi verilmiş ve örnek uygulamalar yaptırılmıştır.

Belirlenen bu gruplara işlem öncesinde "Akademik Başarı Testi" ve "Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği" ön test olarak uygulanmıştır. Daha sonra gruplar derslere alınmış, deney grubu derslerini bilişim teknolojileri sınıfında, ders öğretmeni eşliğinde, araştırmacı tarafından hazırlanan WebQuest'le işlemiş; kontrol grubu da derslerini ders öğretmeniyle geleneksel yöntemler kullanılarak sınıfta işlemiştir. Her iki grubun dersleri işlenirken uygulamanın teknik açıdan sağlıklı yürütülebilmesi açısından araştırmacı derslerde öğretmene refakat etmiştir. Her iki gruba da dersi aynı öğretmen anlatmıştır.

Uygulamanın gerçekleştiği bilişim teknolojileri sınıfında internet bağlantılı 20+1 bilgisayar bulunmaktadır. Bilişim teknolojileri sınıfında yer alan bilgisayarların performansları öğrencilerin uygulama süresince sorun yaşamayacağı düzeydedir.

Uygulama haftada 2+1= 3 ders saati olmak üzere altı hafta boyunca sürmüştür.

Ülkemizin Kaynakları WebQuest'ile çalışan öğrenciler giriş sayfasındaki selamlama bölümüyle karşılaşmış bu bölümde arka plan sesi olarak verilen "Ben Bir Garip Keloğlanım" türküsü ve Keloğlan figürü dikkatlerini çekmiş ve uygulamaya ilgilerini artırmıştır.

İşlem basamağına geçen öğrenciler; uygulama süresince izleyeceği adımları öğrenmiş ve alacağı görevler hakkında bilgi edinmiştir.

Süreç bölümünde, öğrencilerin altı hafta boyunca yapacağı çalışmalara yer verilmiştir. Öğrenciler bu bölümde ilgili adımları takip etmiş ve linkleri kullanarak derslerini işlemleridir. Öğrenciler zaman zaman defterlerine dersle ilgili notlar almışlardır. Bu bölümde yer alan bazı etkinlikler ders öğretmeni tarafında çıktı olarak öğrencilere dağıtılmış ve yapılan etkinlikler ürün dosyasında saklanmıştır. Derslerin son bölümünde işlenen adımla ilgili olarak söz alan öğrenciler konu hakkındaki görüşlerini arkadaşlarıyla paylaşmış fikir alışverişinde bulunmuşlardır. Ders öğretmeni bazı açıklayıcı ve tamamlayıcı bilgileri bu aşamada öğrencilere vermiştir. Her hafta bir bölüm işlenerek bu ünite 6 haftada tamamlanmıştır.

Son hafta değerlendirme bölümünde öğrenciler elde ettikleri kazanımları değerlendirmişlerdir. Bunun için değerlendirme bölümündeki ünite değerlendirme formu (rubric) çıktısı alınarak (Ek:4) öğrencilere dağıtılmış öğrenciler değerlendirmelerini bu form üzerinde yapmışlardır. Araştırmacı bu aşamada öğrencilerin formda işaretledikleri seviyelerin gerektirdiği açıklama ve davranışları öğrencilerden sözel olarak da derste ifade etmeleri istenmiştir. Rubric’de öğrencilerin verdiği cevapla sözel ifadeler karşılaştırılmış ve öğrencilerin özdeğerlendirme yapabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Böylece rubric’in güvenilirliği de test edilmiştir.

Sonuç bölümünde öğrenciler tebrik edilerek elde ettikleri kazanımlar hakkında genel bir bilgi edinmişler, bu alanda verilen bir bağlantıdan konunun özetine ulaşmışlardır. Ödül olarak verilen linkten internet ortamındaki oyunları oynamışlardır. WebQuest çalışmasının tamamlanmasını takiben her iki gruba da “Akademik Başarı Testi” ve “sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği” son test olarak uygulanmıştır.

5. VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmada, deney ve kontrol grubundaki öğrencilere ön test ve son test olarak uygulanan akademik başarı testi ve tutum ölçeğinden elde edilen veriler SPSS 18.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Anlamlılık düzeyi olarak .05 kabul edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde; öğrencilerin akademik başarı testinden aldıkları puanlara ait ortalama değerler ile tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları üzerinde (ANCOVA) analizi yapılmıştır.

ANCOVA analizinde, öğrencilerin akademik başarı testine yönelik son testte aldıkları puanlar bağımlı değişken olarak alınırken, WebQuest'in uygulandığı deney grubu ve klasik öğretim yöntemlerin uygulandığı kontrol grubu bağımsız değişken olarak alınmıştır.

Kovaryans analizi (ANCOVA), bir araştırmada etkisi test edilen bir faktörün ya da faktörlerin dışında, bağımlı değişkenle ilişkisi bulunan bir değişkenin ya da değişkenlerin istatistiksel olarak kontrol edilmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda kovaryans analizinin varyans analizine göre, iki tür üstünlüğü vardır: hata varyansını azaltarak büyük bir istatistiksel güç sağlaması ve deneysel çalışma öncesi gruplar arasında farkların olması durumunda bu farklılıkların kontrol altına alınması. Ancak ANCOVA sadece potansiyel ortak bir değişkene ilişkin olarak gruplar arasında anlamlı farkların olması durumunda değil, bu çalışmada olduğu gibi, ortak değişkenle bağımlı değişkene ait puanlar arasında doğrusal bir ilişki olması durumunda, ön-test puanları eşit olsa bile kullanılabilir (Büyüköztürk, 2002).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde WebQuest yönteminin deneye katılan öğrencilerin, Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarısına ve derse karşı tutmalarına etkisine yönelik bulgu ve yorumlar bulunmaktadır.

1. WEBQUEST YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARISINA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın birinci alt problemini “WebQuest yöntemi ile öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt probleme ilişkin olarak etkinin varlığını belirlemek amacıyla ANCOVA uygulanmış ve ilişkinin yönünü belirlemek amacıyla Bonferroni testi uygulanmıştır.

Tablo 3. Grupların Akademik Başarı Testine ait Betimsel İstatistikler

Grup	Öntest		Sontest	
	N	$\bar{X}$	N	$\bar{X}$
Deney	21	43,05	21	62,10
Kontrol	20	43,40	20	52,60

Tablo 3’de görüleceği gibi öğrencilerin sosyal bilgiler dersi akademik başarı ön test puanı deney grubu için 43,05; kontrol grubu için 43,40 olarak bulunmuştur. Akademik başarı testi son test ortalama puanları deney grubu için 62,10; kontrol grubu için 52,60’dır.

Tablo 4. Akademik Başarı Testi Puanlarının Gruplara Göre ANCOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi (p)
ÖNTEST	8627,637	1	8627,637	147,882	,000
GRUP	1006,578	1	1006,578	17,253	,000
Hata	2216,972	38	58,341		
Total	147152,000	41			

Tablo 4'deki ANCOVA sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin akademik başarı testi ön test puanlarına göre akademik başarı testi son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur, $F(1,38)=17,253$; $P<,05$. Başka bir anlatımla öğrencilerin akademik başarıları öğretim yöntemine göre farklılık göstermektedir.

Buna bağlı olarak grupların Akademik Başarı Testi son test puanları arasında yapılan Bonferroni testi sonuçlarına göre, deney grubunun akademik başarı testi son test puan ortalamaları ($\bar{X}=62,299$), kontrol grubunun akademik başarı testi son test puan ortalamalarından ($\bar{X}=52,386$) daha yüksektir. Başka bir anlatımla öğrencilerin akademik başarıları öğretim yöntemine göre deney grubunun lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Benzer araştırma sonuçları incelendiğinde; Akçay (2009), “WebQuest Öğrenme Yönteminin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi” adlı araştırmasında WebQuest öğretim yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin akademik başarı düzeylerini yükseltmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kılıç (2007), “WebQuest Destekli İşbirlikçi Öğrenme Yönteminin Matematik Dersindeki Tutum Ve Erişime Etkisi” adlı araştırmasında, WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yönteminin öğrencilerin matematik dersindeki erişim düzeylerini yükseltmede olumlu bir faktör olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular araştırma bulgusunu desteklemektedir. Lipscomb (2003), Rozema'nın (2001), Gorghiu (2005)

ve diğ erleri, Hassanien (2006), Lara ve Repáraz (2005), Zheng ve diğ erleri (2005) ve Ikpeze ve Boyd'nin (2007), araştırmaları da bu bulguyu desteklemektedir.

2. WEBQUEST YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN SOSYAL BİLGİLER DERSİNE KARŞI TUTUMLARINA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın ikinci alt problemini “WebQuest yönteminin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı tutumlarına etkisi var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu alt probleme ilişkin olarak etkinin varlığını belirlemek amacıyla ANCOVA uygulanmış ve ilişkinin yönünü belirlemek amacıyla Bonferroni testi uygulanmıştır.

Tablo:5 Grupların Tutum Ölçeğine ait Betimsel İstatistikler

Grup	Tutum Ölçeği Öntest		Tutum Ölçeği Sontest	
	N	$\bar{X}$	N	$\bar{X}$
Deney	21	90,90	21	101,33
Kontrol	20	90,35	20	93,40

Tablo 5’de görüleceği gibi öğrencilerin sosyal bilgiler dersi Tutum ölçeği ön test puanı deney grubu için 90,90; kontrol grubu için 90,35 olarak bulunmuştur. tutum ölçeği son test ortalama puanları deney grubu için 101,33; kontrol grubu için 93,40’dır.

Tablo 6. WebQuest Yönteminin Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Karşı Tutum Ölçeği Puanlarının Gruplara Göre ANCOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	(p)
ÖNTEST	1168,935	1	1168,935	32,410	,000
GRUP	576,191	1	576,191	15,976	,000
Hata	1370,532	38	36,067		
Total	392648,000	41			

Tablo 6'daki ANCOVA sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin Tutum ölçeği son test ortalama puanları arasında anlamlı bir farkın olduğu bulunmuştur, $F(1,38)=15,976$; $P<,05$. Başka bir anlatımla öğrencilerin derse karşı tutumları öğretim yöntemine göre farklılık göstermektedir.

Buna bağlı olarak grupların Tutum ölçeği son test puanları arasında yapılan Bonferroni testi sonuçlarına göre, deney grubunun tutum ölçeği son test puan ortalamaları ($\bar{X}=101,333$), kontrol grubunun tutum ölçeği son test puan ortalamalarından ($\bar{X}=93,400$) daha yüksektir. Başka bir anlatımla öğrencilerin derse karşı tutumları öğretim yöntemine göre deney grubunun lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Benzer araştırma sonuçları incelendiğinde Kılıç (2007), “WebQuest Destekli İşbirlikçi Öğrenme Yönteminin Matematik Dersindeki Tutum Ve Erişiyeye Etkisi” adlı araştırmasının bir sonucu olarak öğrencilerin son test tutum puanları incelendiğinde de WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme, işbirlikçi öğrenme ve kontrol grubu öğrencilerinin son test tutum puanlarının WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yöntemi öğrencileri lehine farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda WebQuest destekli işbirlikçi öğrenme yönteminin öğrencilerin matematik dersindeki tutumlarını yükseltmede bir faktör olduğu belirlenmiştir. Akçay (2009), “WebQuest Öğrenme Yönteminin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi” adlı araştırmasında WebQuest öğretim yönteminin 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını yükseltmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Halat (2007), “Matematik öğretiminde WebQuest’in kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri” adlı çalışması sonucunda öğretmen adaylarının, WebQuest’in öğretim amaçlı kullanılmasına olumlu tutum besledikleri belirlenmiştir. WebQuest çalışması ile ilgili olarak yapılan çalışmalara göz atıldığında; literatürde WebQuest uygulamalarının genel olarak uygulayıcılar ve uygulananlar üzerinde olumlu tutum geliştirdiği araştırmacılar tarafından değinilmektedir (Halat ve Jakubowski, 2001; Leahy ve Twomey, 2005; Kurtuluş vd., 2006; Gaskill vd., 2006; Ikpeze ve Boyd, 2007; Kılıç, 2007; Köse, 2007; Tabanlı, 2008; Akçay ve Şahin, 2009).

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. TARTIŞMA

WebQuest öğrenme yönteminin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarısına ve derse karşı tutumlarına etkisini araştırmak amacıyla yapılan çalışmada WebQuest öğretim yöntemi ile ders işleyen deney grubuyla, geleneksel öğretim yöntemi ile ders işlenen kontrol grubu öğrencilerin ön test akademik başarı puanları arasında fark bulunamamıştır. Çalışma öncesi her iki gruptaki öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarının birbirine yakın olması ve aralarında istatistiksel olarak bir farklılığın olmaması beklenen bir sonuçtur. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test akademik başarı puanlarının eşit olması, ders öğretmenin dersleri aynı müfredat doğrultusunda ve aynı yöntemi kullanarak yürütmesi ile açıklanabilir.

WebQuest öğretim yöntemiyle ders işleyen deney grubu öğrencileriyle geleneksel öğrenme yöntemi ile ders işleyen kontrol grubu öğrencilerinin son test akademik başarı puanları arasında WebQuest öğretim yöntemi ile ders gören deney grubu öğrencilerinin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bunun nedeni olarak WebQuest öğretim yöntemi ile geleneksel eğitim-öğretim ortamlarının dışında bilgisayar laboratuvarı ortamında çalışmalarını sağlamasını, öğrencilerin WebQuest ile bilgileri kendi çabaları ile edinmelerini, öğrencilerin İnternet'i bir kaynak olarak kullanarak pek çok alıştırmaya ve etkinlik yapma olanaklarına sahip olmalarını, WebQuest çoklu ortam aracılığıyla öğrencilere çoklu zekâ kuramına göre düzenlemiş bir öğrenme ortamı sağlamasını gösterebiliriz.

WebQuest öğretim yöntemiyle ders işleyen deney grubu öğrencileriyle geleneksel öğrenme yöntemi ile ders işleyen kontrol grubu öğrencilerinin ön test tutum puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bunun nedeni olarak, öğrencilerin aynı sosyal çevrede olmaları, aynı eğitim-öğretim ortamında ders görmeleri, ders öğretmenlerinin aynı müfredat dâhilinde aynı şekilde ders işleme gibi faktörler sıralanabilir. Her iki grupta da dersler aynı şekilde işlenmekte ve bu da öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının benzer olmasına neden olmaktadır.

WebQuest öğretim yöntemiyle ders işleyen deney grubu öğrencileriyle geleneksel öğrenme yöntemi ile ders işleyen kontrol grubu öğrencilerinin son test tutum puanları arasında WebQuest öğretim yöntemi ile ders işleyen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bunun nedeni olarak, WebQuest öğretim yönteminin öğrencilere Sosyal bilgiler dersinin geleneksel yöntem haricinde farklı bir yöntemle de işlenebileceği düşüncesini kazandırmasını, öğrencilerin kendilerini rahat hissettikleri ve ilgilerini çeken bir ortamda ders işlemelerini, öğrencilerin bilgi kazanmayı kolay bir şekilde ve eğlenceli bir ortamda gerçekleştirmelerini göstermek mümkündür.

WebQuest çalışması ile ilgili olarak yapılan çalışmalara göz atıldığında; literatürde WebQuest uygulamalarının genel olarak uygulayıcılar ve uygulananlar üzerinde olumlu tutum geliştirdiği araştırmacılar tarafından değinilmektedir (Halat ve Jakubowski, 2001; Leahy ve Twomey, 2005; Kurtuluş vd., 2006; Gaskill vd., 2006; Ikpeze ve Boyd, 2007; Kılıç, 2007; Köse, 2007; Tabanlı, 2008; Akçay ve Şahin, 2009).

Yapılan deneysel araştırmalar da göstermektedir ki WebQuest uygulamaları başarı ve erişim üzerinde önemli bir katkıya sahiptir (Chuo, 2004; Gaskill, McNulty ve Brooks, 2006; Kılıç, 2007; Kurtuluş ve Kılıç, 2009; Akçay ve Şahin, 2009; Çıgırık ve Ergül, 2010). WebQuest'in başarı ve tutum üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra eğitim programlarına yardımcı etkili bir araç olduğu da ifade edilmektedir (Kurtuluş vd., 2005; Halat, 2007; Halat, 2008; Gülbahar vd., 2008; Akçay ve Şahin, 2009; Kocoğlu, 2010).

Dodge (1995) tarafından araştırma ve sorgulama tabanlı, üst düzey düşünme becerilerini harekete geçiren İnternet tabanlı etkinlikler olarak adlandırılan WebQuest çalışmalarının eleştirel düşünme üzerindeki etkilerini araştıran çalışmalarda da WebQuest'in üst düzey düşünme becerilerini tetiklediği görülmüştür (Vidoni vd., 2002; Crawford ve Brown, 2002).

Hassanien tarafından 2006 yılında yapılan araştırmada WebQuest'in öğrenenlerin ilerlemeleri ve gelişimlerini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Öğrenenler, WebQuest kullanımının kolay fakat süreç içerisinde daha fazla zamana ve yardıma ihtiyaç duyduklarını, WebQuest bölümlerini algılamada sorun

yasadıklarını, bazı sitelerin açılmamasının ve bilgisayar basında uzun süre yer almanın ise bas ağrısına sebep olduğunu bunların da süreci olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Allan ve Street'in (2007) WebQuest'in üst düzey düşünmeye yönelik etkisine ilişkin öğrenen görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı araştırmanın sonuçlarına göre; öğrenenlerin %40'ı öğrenmelerini alt düzey %60'ı ise üst düzey olarak tanımlamıştır. WebQuest'in öğrenenlerin yazılı görevlerde sentez basamağına ulaşmadaki etkisine yönelik uygulamaya katılan öğrenenlerin %61'inin bu basamağına ulaştığı belirlenmiştir. Öğrenenler tarafından WebQuest'in hangi özelliklerinin üst düzey düşünmeyi desteklediği konusunda ise; WebQuest'in öğrenme sürecine ilişkin öğrenenlerin ön bilgilerini ortaya koymaya ve diğer öğrenenlerle sosyal bir çerçevede paylaşmaya yönelik bölümlerin üst düzey düşünmeyi desteklediği tespit edilmiş fakat bu durumda kullanılan öğretimsel yöntemlerin rolünün önemi de vurgulanmıştır.

2. SONUÇ

Özetle, WebQuest öğrenme yönteminin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarısına ve derse karşı tutumlarına etkisini araştırmak amacıyla yapılan bu araştırmayla deney ve kontrol gruplarına ayrılan 6. sınıf öğrencilerinden, deney grubuna uygulanan WebQuest tekniğinin, kontrol grubuna uygulanan geleneksel yöntemle göre öğrencilerin akademik başarısı ve derse karşı tutumlarına etkisi veriler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Değerlendirme ile aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

WebQuest yöntemiyle ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ile geleneksel yöntemlerle ders işlenen kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarıları arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

WebQuest yöntemiyle ders işleyen deney grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları ile geleneksel yöntemlerle ders işlenen kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumları arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

3. ÖNERİLER

Araştırma bulgularından farklı çıkarımlar ve buna bağlı olarak bazı öneriler aşağıda verilmiştir.

İlköğretim 2. kademe öğretmenlerinin gelişen eğitim teknolojileriyle birlikte gündeme gelen WebQuest gibi materyalleri hazırlamada yetersiz oldukları görülmektedir. Buna bağlı olarak okullarda oluşturulan bilgi teknolojisi sınıflarından da gerektiği gibi de faydalanılamamaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi için öğretmenlere hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir. Buna bağlı olarak aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur;

- ◆ Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) öğretmenlere yönelik hazırlanan hizmet içi eğitim faaliyetlerinde öğretmenlere WebQuest hazırlama ve kullanabilme becerisine yönelik kurs veya seminerler düzenlemeli.
- ◆ Öğretmenlerin WebQuest hazırlamaları teşvik edilerek daha etkili WebQuest hazırlanması sağlanabilir.
- ◆ Fatih projesiyle birlikte artan teknolojik imkânlar da kullanılarak WebQuest’le eğitim yaygınlaştırılmalıdır.
- ◆ Öğrencilere WebQuest hazırlatılması ile ilgili performans ödevleri verilebilir.
- ◆ WebQuest’le işlenen bir dersin üst düzey düşünme becerilerini harekete geçirerek başarıyı artırdığından, bütün derslerde WebQuest öğretim yöntemi kullanılabilir.
- ◆ WebQuest öğretim yöntemi, farklı alanlarda ve öğrenim düzeylerinde uygulanarak akademik başarı ve tutum düzeylerini artırma etkililiği test edilebilir.
- ◆ Öğretmenlerce hazırlanan veya hazırlanacak olan WebQuest’lerin kolay erişim için bir MEB web sitesin bir link konulabilir.
- ◆ Eğitim siteleri “WebQuest’ler” adlı bir bölüm hazırlayarak öğretmenlere bu konuda bilgi vererek malzeme temin edebilirler.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü.(1992). *İşbirliğine Dayalı Öğrenme Kuram Araştırma Uygulama*, Malatya, Uğurel Matbaası.
- Akçay, A. (2009). *WebQuest (Web Macerası) Öğretim Yönteminin Türkçe Dersindeki Akademik Başarı Ve Tutuma Etkisi*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Altun, A., Doğan, Y., Uzun, E. (2011). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitabı*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi
- Altun, E. (Ed.). (2009). *WebQuest Ve Örnek Uygulamaları. Bilgisayar Ve ÖğretimTehnolojileri Eğitimi Bölümleri İçin Özel Öğretim Yöntemleri* Ankara: Pegem Yayınları
- Altun, S. A ve Altun , A. (2000). Bir Eğitim Aracı Olarak İnternet. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:147, 23-25.
- Bilgi Toplumu Stratejisi 2006-2010 *T.C. Resmi Gazete* Sayı: 26242. (26 Temmuz 2006).
- Büyükkaragöz, S., ve Çivi, Ç. (1997). *Genel Öğretim Metotları*. İstanbul: Özel Eğitim Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (1998). Kovaryans Analizi (Varyans Analizi İle Karşılaştırmalı Bir İnceleme). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Sayı: 31, 91-105.
- Burke M., Guffey S., Colter S., Riehl J. (2003), BioWebQuest: Evaluating the Effectiveness of a “WebQuest” Model of Inquiry Learning in a Biology Sequence for Nonscience Majors. *Syllabus*, s.1-7.
- Chance, P. (1986). *Thinking in The Classroom: A Survey Of Programs*, New York, *Teachers College, Columbia University*.
- Chatel, R.G.,ve Nodell, J. (2002) WebQuests: Teachers And Students As Global Literacy Explorers. 28.05.2012, ERİC. Veritabanı
- Clark, D. B.(2000). Evaluating Media-Enhancement And Source Authority on The İnternet: The Knowledge Integration Environment. *International Journal of Sciece Education*, Cilt: 22(8),859-871

- Cooper, J., Mueck, R. (1990). Student involvement in learning: Cooperative Learning And College instruction. *Journal on Excellence in College Teaching*, Sayı:1, 68-76.
- Crawford, C. M., Brown, E. (2002). Focusing Upon Higher Order Thinking Skillls: WebQuests and The Learner-Centered Mathematical Learning Environment. ERIC. Erişim tarihi: 13.03.2012
- Çelebi, C. (2006). *Yapılandırıcılık Yaklaşımına Dayalı İşbirlikli Öğrenmenin İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişi Ve Tutumlarına Etkisi*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Çıgırık, E. (2009). *İlköğretim 6. Sınıf Fen Öğretiminde WebQuest Tekniğinin Öğrenci Başarısına Ve Tutumuna Etkisinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış YL Tezi).Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Demir, S. B., Akengin H. (2010). Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *e-International Journal of Educational Research*. Cilt:1(1) 26–40
- Deryakulu, D. (2001). “Yapıcı Öğrenme” *Sınıfta Demokrasi*. Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Dodge, B. (1997). *Some Thoughts About WebQuest*. 1 Mart 2012
[http:// WebQuest.sdsu.edu./about_WebQuests.html](http://WebQuest.sdsu.edu/about_WebQuests.html)
- Dodge, B. (2002) *WebQuest Taskonomy: A Taxonomy of Tasks*. 27 Nisan 2012
<http://webquest.sdsu.edu/taskonomy.html>.
- Doolittle P. (1997). Vygotsky's Zone of Proximal Development as a Theoretical Foundation for Cooperative Learning. *Journal on Excellence in College Teaching*; Cilt:8(1), 83-103.
- Doymuş, K., Şimşek Ü., Şimşek U. (2005). İşbirlikçi Öğrenme Yöntemi Üzerine Derleme: I. İşbirlikçi Öğrenme Yöntemi ve Yöntemle İlgili Çalışmalar. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:7(1), 61-63.
- Ergün, Mustafa (1998). İnternet Destekli Eğitim *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 1, 1-10
- Ergün M., Özsüer S. (2006). Vygotsky'nin Yeniden Değerlendirilmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:8(2), 269-292
- Faichney,G. (2002) WebQuest: a Strategy for teaching. *Felsefe ve Toplum*

- Bilimlerde Diyaloglar. Sayı:10, 26-28. 23.07.2010
<http://www.ethosfelsefe.com/ethosdiyaloglar/main/>.
- Fiedler, R. L. (2002). WebQuest: A Critical Examination in Light of Selected Learning Theories. *University of Central Florida: EDF 7232 Analysis of Theories in Instruction*.
- Gagne, R. (1985). *The Conditions of Learning* (4th ed.). New York: Holt, Rinehart & Winston .
- Gaskill, M., McNulty, A.ve Brooks, D.W.(2006). Learning from WebQuests. *Journal of Science Education and Technology*, Cilt:15 (2), 133-136.
- Gillies, R. M., Ashman, A. F. (1998). Behavior and Interactions of Children in Cooperative Groups in Lower and Middle Elementary Grades. *Journal of Educational Psychology*, Cilt: 90(4), s.746-757.
- Glaser, E. M. (1985). *Critical thinking: Education for responsible citizenship in a democracy*. National Forum, Sayı: 65, 24-27.
- Gülbahar, Y.; Kalelioğlu, F. ve Mardan, O. (2008). Öğretim ve Değerlendirme Yöntemi Olarak Web Macerasının Kullanışlılık Açısından Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt: 41(2), 209-236.
- Gültekin, M., Karadağ, R. Ve Yılmaz, F.(2007) Yapılandırmacılık ve Öğretim Uygulamalarına Yansımaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı: 2, 503-528.
- Gorghiu, G., Gorghiu, L., González, V. R., Santa, A. G. (2005). *WebQuest in the Classroom – Analysis of its Impact*. 23.05.2012
<http://www.formatex.org/micte2005/95.pdf>
- Halat, E. & Jakubowski, E. (2001). Teaching Geometry Using WebQuests. *Proceedings of the 19th International Conference on Technology and Education*, Tallahassee, Florida.
- Halat, E. (2005). WebQuest’ in Öğretim Amaçlı Kullanımı mı . *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Denizli.
- Halat, E. (2007). Matematik Öğretiminde WebQuest’ in Kullanımına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri, *İlköğretim Online*, Cilt:6(2), 264–283.

- Halat E. (2008). WebQuest Temelli Matematik Öğretiminin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Geometrik Düşünme Düzeylerine Etkisi *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı: 25, 115 -130
- Halpern, D. F. (1996). *Thought And Knowledge: An introduction To Critical Thinking*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Hassanien A., (2006). An Evaluation Of The WebQuest As A Computer-Basd Learning Tool. *Research in Post-Compulsory Education*. Cilt:11(2), 235-250.
- Ikpeze, C. H., Boyd, F. B. (2007). Web-based inquiry Learning: Facilitating thoughtful literacy with WebQuests. *The Reading Teacher*. Cilt:60(7), 644-654.
- İflazoğlu, A., (2003). *Çoklu Zeka Kuramı Destekli Kubaşık Öğrenme Yönteminin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersindeki Akademik Başarı ve Tutumlara Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi. Adana.
- Johnson, D.W., Johnson, R.T. (1992). Approaches To Implementing Cooperative Learning in The Social Studies Classroom, Cooperative Learning in The Social Studies Classroom: An Invitation Social Study. *Washington National Council For The Social Studies*. Sayı:87, 44-51.
- Jonassen, D. H. (1994). Toward A Constructivist Design Model. *Educational Technology*. Sayı:34(4), 34-37.
- Jordon, D. W. (1997). Social Skilling Through Cooperative Learning, *Educational Research*, Sayı: 39(1), 3-21.
- Karasar, N. (1994) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*.(6.Baskı) Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık
- Kılıç, R. (2007) *WebQuest Destekli İşbirlikçi Öğrenme Yönteminin Matematik Dersindeki Tutum Ve Erişime Etkisi*. (Yayımlanmamış YL Tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Kitchenham A. (2006). Teachers and Technology: A Transformative Journey, *Journal of Transformative Education*, Cilt: 4(3), 202-225.
- Kurtuluş, A. ve Kılıç, R. (2009). WebQuest Destekli İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Matematik Dersindeki Erişime Etkisi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, Cilt:4(1), 62-70
- Kurtuluş, A., Tepe, A., Yılmaz, S., Karakoç, Ö. ve Okur, G. (2006). İlköğretim

- Matematik Sınıflarında WebQuest Uygulamaları. *6th International Educational Technology Conference*. s.1194- 1201. Eastern Mediterranean University, Famagusta, KKTC.
- Köse F., (2007). *Moving The Web-Quest Proses From Static To Dynamic: Preserve Teachers' Experience With Dynamic Web-Quest Environment*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara
- Laborda, J. G. (2009). "Using WebQuests For Oral Communication in English As A Foreign Language For Tourism Studies." *Educational Technology & Society*, Cilt:12(1), 258 – 270.
- Lara S., Repáraz C. (2005). Effectiveness of Cooperative Learning: WebQuest as a Tool to Produce Scientific Videos. 25.04.2012
<http://www.formatex.org/micte2005/294.pdf>.
- Leahy M., Twomey D. (2005). Using Web Design With Pre-Service Teachers As A Means Of Creating A Collaborative Learning Environment *Educational Media International*, Sayı: 42(2), 143–151.
- Lim, S.L., Hernandez, P.(2007). The WebQuest: An Illustration of Instructional Technology Implementation in MFT Training. *Contemporary Fan Theory*, Sayı:29,163-165
- Lipscomp, (2003) "I.Guess It Was Pretty Fun" Using WebQuests in The Middle School Classroom, *Clearing House*, Cilt:76(3), s.152-155
- Lou Y., MacGregor S. K. (2004). Enhancing Project-Based Learning Through Online Between-Group Collaboration, *Educational Research and Evaluation*, Cilt: 10(4), 419–440.
- Lyman, L. ve Foyle, H. (1988). Cooperative Learning: Experiencing the Constitution in Action., *Educational Resources Information Center*. Washington, D. C
- MacGregor, S. K. ve Lou, Y. (2005). Web-Based Learning: How Task Scaffolding And Web Site Design Support Knowledge Acquisition. *Journal of Research on Technology in Education*. Cilt: 37(2), 161-175
- March, T. (1998). *Why WebQuests? An introduction*. 23.05.2012
http://tommmarch.com/writings/intro_wq.php.
- Rozema, R. (2001). *Heart Of Darkness" WebQuest: Using Technology To Teach Literary Criticism* 22.03.2012

- <http://www.msu.edu/user/rozemaro/quest/home.htm>.
- Sandars, J. (2005). Using WebQuests to Enhance Work Based Learning. *Work Based Learning in Primary Care*, Cilt: 3(3), 210-217. 24 Mayıs 2012, EBSCO
- Sautter E.T., Pratt E. R., Shanahan K. J. (2000). The Marketing WebQuest: An Internet Based Experiential Learning Tool, *Marketing Education Review*, Sayı:10(1), 47-55.
- Senemoğlu, N. (2003). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Soja, C. M., Huerta, D. (2001). Debating whether dinosaurs should be "cloned" from ancient DNA to promote cooperative learning in an introductory evolution course. *Journal of Geoscience Education*, Sayı: 49,(2), 150-157.
- Stahl, R. J. (1994). The Essential Elements of Cooperative Learning in the Classroom, 24.04.2012, ERIC
http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed370881.html
- Strickland, J. (2005). Using WebQuests to teach content: Comparing instructional strategies, *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, Cilt:5(2), 138-148.
- Summerville, J. (2000). WebQuest: An aspect of technology integration for training preservice teachers. *Techtrends*, Cilt :4 (2), 31.
- Şahin, N. (2010) *6.Sınıf Bilişim Teknolojileri Dersinde Ağ Araştırması (WebQuest) Aracı Kullanılarak Oluşturulan Eğitim Ortamının Akademik Başarı Ve Derse Karşı Olan Tutuma Etkisi*. (Yayınlanmamış YL Tezi). Gazi Üniversitesi Ankara.
- Tabanlı, S. G. (2008). *Bilişim Teknolojilerinin Temelleri Dersinin Öğretiminde Yapılandırıcılık Uygulaması: WebQuest Tekniğine İlişkin Öğrenci Görüşleri*. (Yayınlanmamış YL Tezi) Ege Üniversitesi. İzmir
- Odabaşı, F.E. (2007). *Öğretmen Eğitiminde Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Planlama Rehberi* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Öksüz, C., ve Uça, S (2010). Development of a Perception Scale on the Use of WebQuests Ankara University. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, Cilt: 43(1), 131-149
- Vidoni, K.L., Maddux, C.D. (2002). WebQuests: Can they be used to improve critical thinking skills in students?, *Computers in the Schools*, Cilt:19,(2),

101-117.

- Watson, S. B. (1992). The essential elements of cooperative learning, *The American Biology Teacher*, Cilt:54, (2), 84-86.
- Weinstein, M. (2000). A framework for critical thinking. *High School Magazine* Cilt:7(8), 40-43.
- Webb, N. M., Sydney, H., Farivor, A.M. (2002). Theory in to practice, *College of Education*, Cilt: 41(1) 13-20.
- Yıldız, V. (1999) İşbirlikli Öğrenme İle Geleneksel Öğrenme Grupları Arasındaki Farklar, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:16, 155-163.
- Young, D. L. ve Wilson, B. G. (2002). WebQuests for reflection and conceptual change: Variations on a popular model for guided inquiry. 27 Mayıs 2012 <http://carbon.ucdenver.edu/~bwilson/WebQuest/>
- Zencirci, İ. ve Asker E. (2009) AğAraştırması (WebQuest) Tasarlayıcılarının Bu Etkinliklerin Hazırlanması sürecine ve Türkiye’de Uygulanabilirliklerine İlişkin Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, Cilt 3(2), 124-148.
- Zheng, R., Perez, J., Williamson, J. ve Flygare, J. (2008). WebQuests as perceived by teachers: Implications for online teaching and learning, *Journal of Computer Assisted Learning*, Cilt: 24(4), 295-304.
- Zheng R., Stucky B., McAlack M., Menchana M. and Stoddart S., (2005). WebQuest learning as perceived by higher education learners, *TechTrends*, Cilt: 49(4):41-49.

EKLER LİSTESİ

	Sayfa
EK 1: Ülkemizin Kaynakları Ünitesi Kazanım Tablosu	71
EK 2: Tutum Ölçeği	72
EK 3: Akademik Başarı Ölçeği	73
Ek 4: Değerlendirme Formu Yazıcı Çıktısı	..79

Ek:1 Ülkemizin Kaynakları Ünitesi Kazanım Tablosu

4. ÜNİTE										
SÜRE			ÖĞRENME ALANI: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM		ÜNİTE: ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI					
AY	HAFTA	SAAT	KAZANIMLAR	ARA DİSİPLİNLERLE İLİŞKİLENDİRME	DERS İÇİ VE DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ATATÜRKÇÜLÜK	ÜNİTE KONULARI	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	AÇIKLAMALAR	
ŞUBAT	2. HAFTA	4	1. Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirerek bunların ülke ekonomisindeki yerini ve önemini değerlendirir.		✓ 1. kazanım için matematik dersi "Tablo ve Grafikler" alt öğrenme alanı (kazanım 1) ✓ 1. kazanım için fen ve teknoloji dersi "Yer Kabuğu Nelerden Oluşur" ünitesi (1, 3. kazanımlar)	Atatürkçülükle İlgili Konular (3-11) ✓ 11. Vatandaşların devlete karşı görevleri ve Atatürk'ün vatandaşlık görevlerine önem vermesi Açıklama: Vatandaşlık görevlerinin neler olduğu örneklerle açıklanır. Bu görevleri yapmanın neden gerekli olduğu ve kanunlara saygılı olmanın bir vatandaşlık görevi olduğu belirtilir. • Vatandaşlık görevlerinden vergi vermenin önemi belirtilerek Atatürk'ün vatandaşlık görevlerine önem verdiği örneklerle vurgulanır.	• Ülkemizde Ekonomik Faaliyetler (1. kazanım) • Yatırım ve Pazarlama (2. kazanım) • Vergi Vererek Kazanıyoruz (3. kazanım)	Öğrenci Gözlem Formu, Proje Değerlendirme Ölçeği, Öğrenci Ürün Dosyası (portfolyo) Formu, Grup Değerlendirme Formu, açık uçlu sorular, çoktan seçmeli sorular, doğru-yanlış ve eşleştirme soruları	✓ Kaynak olarak; madenler, topraklar, sular (göl, akarsu ve denizler) ve ormanlar verilecektir (1. kazanım). Gazete Kupürlerinden Yararlanma (1, 3, 4, 5, 6. kazanım) ✓ Ülke kaynaklarından madenler, topraklar, sular ve ormanlarla ilgili gazete kupürlerinden yararlanılarak ülkemizin kaynaklarının ekonomik kullanılması ile ilgili uygulamalar değerlendirilebilir. Vergi vermenin gereğine ve önemine ilişkin gazete kupürlerinden de yararlanılarak sunu hazırlanabilir.	
	3. HAFTA	3	2. Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak yatırım ve pazarlama proje önerileri tasarlar.			Atatürkçülükle İlgili Konular (5-8) ✓ 8. Eğitimin önemi Açıklama: Eğitimin bir ülkenin gelişmesindeki yeri vurgulanarak eğitim sayesinde bireylerin ülke kalkınmasına bilinci olarak katkıda bulunduğu Türk milletinin daha mutlu ve güçlü olmasının, eğitimde elde edilecek başarılarla bağlı olduğu, eğitimin dünya barışına her zaman katkıda bulunduğu açıklanır. Atatürk'ün eğitime verdiği önem örneklerle açıklanır.	• Doğal Kaynaklarımız Tükenmesin (4. kazanım) • Nitelikli İnsan Gücü ve Girişimcilik (5. kazanım) • Hangi Meslek? (6. kazanım)		"Doğal Kaynaklar ve Tüketim" ile ilgili gazete kupürlerinden yararlanılarak kompozisyon yazdırılabilir. İş ilanları ile ilgili gazete kupürlerini incelettiler öğrencilerin kişilik özellikleriyle seçmeyi düşündükleri mesleklerin özelliklerini karşılaştırmaları istenebilir. Doğrudan verilecek beceri: ✓ Girişimcilik Doğrudan verilecek değer: ✓ Sorumluluk	
	4. HAFTA	3	3. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur.							
	1. HAFTA	2	4. Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin insan yaşamına etkilerini tartışır.	✓ Özel Eğitim (5-2) ✓ Girişimcilik (6-11)						
MART	2. HAFTA	3	6. İlgili duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim, beceri ve kişilik özelliklerini araştırır.	✓ Kariyer Bilincini Geliştirme (6-5, 10, 12, 19, 20, 21) ✓ Rehberlik ve Psikolojik Danışma (6-6,7)						
	3. HAFTA	3	5. Nitelikli insan gücünün Türkiye ekonomisinin gelişmesindeki rolünü değerlendirir.							

Ek:2 Tutum Ölçeği

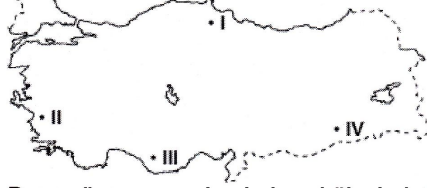
Demir, S. B.& Akengin H. (2010). Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. e-international journal of educational research Volume: 1 Issue: 1- Summer 2010 pp. 26-40. Ek 1. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği						
	Maddeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. BOYUT (Öğrenme İsteği)	1-Sosyal Bilgiler dersinde zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.					
	2-Sosyal Bilgiler dersinden nefret ediyorum.*					
	3-Sosyal Bilgiler dersi yerine başka bir derse girmeyi tercih ederim.*					
	4-Mecbur olmasam Sosyal Bilgiler dersine girmem.*					
	5-Keşke her ders Sosyal Bilgiler olsa...					
	6-Bence Sosyal Bilgiler dersine ayrılan sürenin azaltılması gerekir.*					
	7-Ah Ah keşke Soysa Bilgiler olmasa...*					
2. BOYUT (Sosyal Bilgiler Dersinden Hoşlanma)	8-Sosyal Bilgiler dersinin konuları bana çok eğlenceli geliyor.					
	9-Sosyal Bilgiler dersinde yeni konuları öğrenmek bana heyecan veriyor.					
	10 Sosyal Bilgiler dersi bende güzel duygular uyandırıyor.					
	11-Sosyal Bilgiler dersini iple çekiyorum.					
	12-Sosyal Bilgiler sevdiğim dersler arasındadır.					
	13-Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersine girmek isterim.					
	14-Tarihi hikâyeleri dinlemek bana zevk verir.					
3. BOYUT (Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar)	15-Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyile ilgili kitapları okurum.					
	16-Sosyal Bilgiler öğretmenimiz beni Soysal Bilgiler dersinden soğuttu.*					
	17-Sosyal Bilgiler öğretmeni yüzünden Soysal Bilgiler kelimesini bile duymak istemiyorum.*					
	18-Sosyal Bilgiler öğretmeninden nefret ediyorum.*					
	19-Sosyal Bilgiler dersinde asla başarılı olamam.*					
	20-Sosyal Bilgiler öğretmenim bana Sosyal Bilgiler dersini sevdirdi.					
4. BOYUT (Sosyal Bilgiler Sevgisi)	21- Sosyal Bilgiler dersine çalışmam gerektiği zaman kendimi yorgun hissediyorum.*					
	22-Hata yapmaktan korktuğum için Sosyal Bilgiler dersinde konuşmam.*					
	23-Sosyal Bilgiler dersine asla iyi bir not alamam.*					
	24-Sosyal Bilgiler dersi olmasaydı, okulu daha çok severdim.*					
	25-Sosyal Bilgiler dersi zaman kayıbdır.*					
	26-Sosyal Bilgiler dersinde canım çok sıkılıyor.*					
* Olumsuz Tutum Cümleleri ifade etmektedir						
<i>İlköğretim altıncı ve yedinci sınıf sosyal bilgiler dersine yönelik öğrenci tutumlarını ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeği geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu; Ordu, Muş, Diyarbakır ve İstanbul illerinde bulunan ilköğretim okullarının altıncı ve yedinci sınıflarında öğrenim görmekte olan 640 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma grubunda bulunan öğrencilerin 320'si erkek 320'si ise kızdır. Öğrencilerin 320'si altıncı sınıfta 320'si ise yedinci sınıfta öğrenim görmektedir. Ölçeğin geçerlik çalışmaları kapsamında başlangıçta açımlayıcı faktör analizi çalışmalarına yer verilmiş, daha sonra doğrulayıcı (confirmatory) faktör analizi çalışmaları tamamlanmıştır. Araştırmanın açımlayıcı faktör analizi SPSS 17 paket programıyla, doğrulayıcı faktör analizi çalışmaları ise Lisrel 8.8 yazılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, ölçeği geliştirilmek için kullanılan aşamalar şu şekildedir 1. Madde Havuzunun Oluşturulması 2. Uzman Görüşü Alınması, 3. Ön Deneme Formunun Oluşturulması 4. Faktör Analizi</i> Bulgular: Araştırmada uygulanan faktör analizi sonuçlarına göre; Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri 0.906 bulunmuştur. Bartlett testi sonucu olarak 2431,319 tespit edilmiştir. Ölçeğin bütününe ilişkin Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.932 bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda kök ortalama kare yaklaşım hatası (RMSEA) 0.028; P-value for Test of Close Fit (RMSEA <0.05)=0.96; standardize edilmiş kök ortalama kare artık (RMR) 0.082; uyum iyiliği indeksi (GFI) 0.80; düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi (AGFI) 0.76; normlanmış uyum indeksi (NFI) 0.93; karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) 0.99 ve benzerlik uyum indeksi (RFI) 0.92 olarak belirlenmiştir. Analizler sonucunda; artmalı uyum indeksi (IFI) 0.99; Parsimony uyum iyiliği indeksi (PGFI) 0.67; Parsimony normalleştirilmiş uyum iyiliği indeksi (PNFI)=0.84 olarak belirlenmiştir. Ayrıca serbestlik derecesi 293; kök ortalama kare artık 0.14 ve normlanmamış uyum indeksi, (NNFI) 0.99 olarak saptanmıştır. Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği ilköğretim altıncı ve yedinci sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılabilir. Ayrıca araştırma bulgularına göre geçerli ve güvenilir olan Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği ilköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik olumlu ve olumsuz tutumlarını belirlemek amacıyla kullanılabilir.						

Ek:2 Akademik Başarı Testi

ADI SOYADI.....SINIFI:..... NO..... DOĞRU: YANLIŞ:

ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI ÜNİTESİ AKADEMİK BAŞARI TESTİ

1- Aşağıdaki Türkiye haritasında dört farklı bölge numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre, numaralandırılmış bölgelerimizin hangisi linyit üretiminde birinci sırada yer almaktadır?

A) I B) II C) III D) IV

2- Karadeniz Bölgesi'nde bir iş adamı fındık tesisleri açma projesini hayata geçirmiştir. Fakat işçilerin maaşlarını gereken zamanda vermemiştir.

Bu durumda aşağıdaki kuruluşlardan hangisi işçi hakları için mücadele etmek durumundadır?

A) Sendikalar B) Bankalar
C) Ticaret odaları D) Sanayi odaları

3-Şeker pancarı, yurdumuzun hemen hemen her yerinde yetişmektedir. Fakat bazı bölgelerde yerini maddi getirisi yüksek olan ürünlere bırakmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu illere örnek olarak gösterilemez?

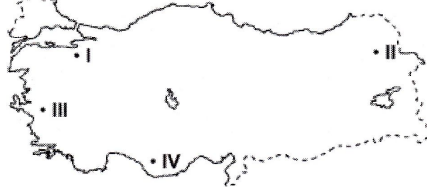
A) Konya B) Bursa C) İzmir D) Adana

4-Türkiye'de dağların denize paralel olarak uzanması birçok faktör üzerinde etkilidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu faktörler arasında yer almaz?

A) Tarımsal faaliyetler B) Yer altı kaynakları
C) Ulaşım D) İklim koşulları

5-Aşağıdaki Türkiye haritasında dört farklı yer işaretlenmiştir.

Buna göre, haritada numaralandırılmış yerlerle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) I numaralı yer bor üretiminde birinci sıradadır.
 B) II numaralı yerde küçükbaş hayvancılık yoğun olarak yapılmaktadır.
 C) III numaralı yerde zeytin, incir ve haşhaş gibi tarım ürünleri yetişmektedir.
 D) IV numaralı yer Güneş enerjisi açısından büyük bir potansiyele sahiptir.

6-Aşağıdakilerden hangisi tarımı destekleyen kurum ve kuruluşların görevleri arasında yer almaz?

- A) Tarımda verimi artırıcı çalışmalar yaparak bunu çiftçilerle paylaşmak
 B) Köylünün toprağını işleyebilmesini sağlamak
 C) Kırsal kesimde sanayi faaliyetlerini desteklemek
 D) Sulama, gübreleme konularında tarımla uğraşan insanlara yardım etmek

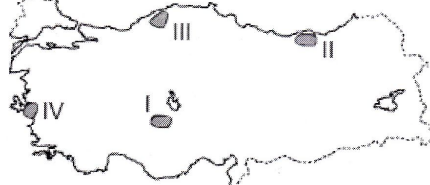

7-Fabrikaların ham maddeye yakın yerlerde kurulması üretim maliyetini azaltır.

Buna göre, yukarıdaki haritada belirten yerlere kurulacak olan fabrikalardan hangisinin maliyetinin daha yüksek olması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV

8-Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde GAP'tan dolayı tarımsal üretim artarken ona paralel olarak da sanayi önemli ölçüde gelişmiştir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yapılan yatırımın benzerinin yukarıdaki haritada belirtilen yerlerden hangisine yapılması daha uygun olur?

- A) I B) II C) III D) IV

9- Mustafa Bey'in yatırım yapması beklenen kentin aşağıdakilerden hangisinin olması beklenmez?

- A) Antalya   B) Rize
C) Muğla   D) İzmir

10-Devlet, az gelişmiş bölgeler için teşvik kanunları çıkarmıştır.

Buna göre, belirtilen bölgelere devletin aşağıdaki olanaklardan hangisini sağlanması beklenemez?

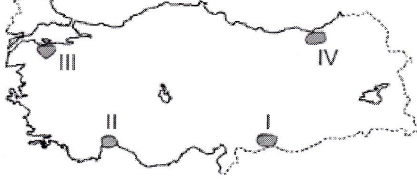
- A) Uzun vadeli kredi olanaklarının sağlanması
B) Vergi indirimlerinin sağlanması
C) Ucuz enerji temini
D) Ücretsiz işçi temini

Yaşadığım yer çay ve fındığın önemli üretim alanlarındandır. Ben de çay ve fındıkla ilgili tesisler kurmak istiyorum.

11- Yukarıda, Dursun Bey yaşadığı yerle ilgili bilgiler vermiştir.

Buna göre, Dursun Bey'in yaşadığı yerin aşağıdaki haritada belirtilen yerlerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

Defne

Küre (Kastamonu) ve Murgul (Artvin) bakırın çıkarıldığı önemli alanlarındandır.

Pelin

Batı Karadeniz taş kömürü yatakları bakımından önemli bir alandır.

Selin

Türkiye ..... madeni bakımından Dünya'da birinci sırada yer almaktadır.

12- Yukarıda Defne ve Pelin çıkarılan maden ve çıkarıldığı yerlerle ilgili bilgileri verirken Selin'in açıklamasında boşluk bırakılmıştır.

Buna göre, Selin'in açıklamasında boş bırakılan yere aşağıdaki madenlerden hangisinin getirilmesi uygun olur?

- A) Demir
B) Petrol
C) Bor
D) Krom

13- Aşağıdakilerden hangisi vergi toplamının ülke ekonomisine katkısını örneklendirmektedir?

- A) Özel sermayenin gelişmesi
B) Eğitim, sağlık ve güvenlikte harcamaların vergiden sağlanması
C) İnsanın kendisini vicdanen huzurlu hissetmesi
D) Özel okullarda eğitimin paralı olması

14- Toplanan vergiler;

- I. Yol yapımı
II. Okul yapımı
III. Altyapı hizmetleri

hizmetlerinden hangilerinde kullanılmaktadır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

15- Aşağıdakilerden hangisi erozyona neden olan beşerî faktörlerden değildir ?

- A) Otlatılma için meraların aşırı kullanılması
B) Ormanların tahrip edilmesi
C) Toprakların sürülerek boş bırakılması
D) Eğimin fazla olması

- I. Taş kömürü
II. Linyit
III. Petrol
IV. Jeotermal
V. Rüzgâr

16-Yukarıda verilen enerji kaynaklarından hangilerinin bilinçsizce kullanılması çevreye daha çok zarar vermektedir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I, II ve III
D) III, IV ve V

17-Nitelikli bir iş gücü ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez ?

- A) Yenilikçi
B) Araştırmacı
C) Zamanı verimli ve etkin kullanan
D) Yeterli derecede başarılı olamayan

18-Ülkemizde pamuk üretimi oldukça fazladır.

Buna göre, pamuktan daha verimli faydalanmak için aşağıdaki sektörlerden hangisiyle ilgili nitelikli iş gücünün ve yatırımların artırılması gerekir?

- A) Tekstil   B) Mobilya
C) Gıda   D) Turizm

19- İlgili ve yetenekleri doğrultusunda eğitim almış birinin aşağıdakilerden hangisiyle karşılaşması beklenmez ?

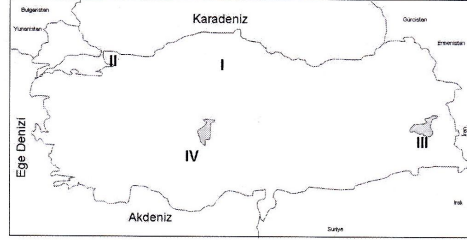
- A) İşinde istekli ve verimli olması
B) İşinde mutlu ve başarılı olması
C) Yenilikçi ve gelişmelere açık olması
D) Zamanını iyi kullanmayan ve başarısız biri olması

20-Büşra, seçeceği meslekle ilgili düşüncelerini aktarmıştır.

Düşünceleri arasında aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir ?

- A) Ekonomik beklenti   B) Aile beklentisi
C) İlgili ve başarı   D) Toplumsal beklenti

21- Yukarıda verilen numaralı yerlerden hangisinde sanayi faaliyetleri yoğunlaşmıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

22. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde bulunan doğal kaynaklar arasında yer almaz?

- A) Tuz gölü   B) Taş kömürü
C) Atatürk barajı   D) Karadeniz ormanları

23. Aşağıdaki grafikte bazı yıllarda ülkemizde çıkan yangınların sebepleri verilmiştir.

	Kasıt	Yıldırım Düşmesi	İhmal Dikkatsizlik Kaza	Bilinmeyen Nedenler	TOPLAM
1994	289	125	887	1928	3229
1996	204	56	698	687	1645
1998	249	53	1163	467	1932
2000	410	132	1384	427	2353
2003	258	120	1317	482	2177

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

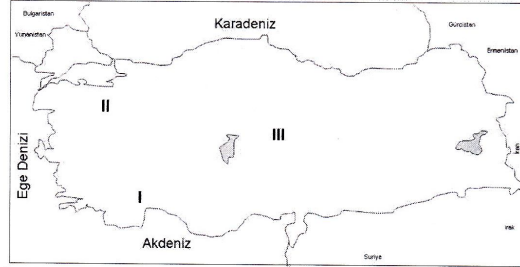
- A) Ülkemizdeki yangınlar en fazla 1994 yılında çıkmıştır.
B) Yangınların en büyük nedeni dikkatsizliktir.
C) Son yıllarda yapılan çalışmalar yangınların sayısını azaltmıştır.
D) Yangın sayılarında her yıl düşme yaşanmıştır.

24. Konya tahıl bakımından zengin bir yer olduğu için Mehmet Bey burada bir bisküvi fabrikası açar. Konya'da ürettiği bisküvileri Almanya'ya satmaktadır. Bu işten çok iyi kazanç sağlamaktadır.

Yukarıda Mehmet Beyin yaptığı iş aşağıdakilerden hangisine girer?

- A) ithalat B) sermaye C) yatırım D) ihracat

25. Aşağıda Türkiye haritası üzerinde bazı turizm şehirleri verilmiştir.

Yukarıda numaralı olan şehirler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

- I   II   III
A) Bursa   Nevşehir   Adana
B) Antalya   Konya   Bursa
C) Antalya   Bursa   Nevşehir
D) Muğla   Kırıkkale   Sivas

Ek 4: Değerlendirme Formu Yazıcı Çıktısı

ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI ÜNİTESİ WEBQUEST DEĞERLENDİRME TABLOSU

Adı soyadı: ..... Numarası: .....

Puanı:

	Yardım Gerekli 0 Puan	Geliştirilebilir 1 Puan	Kabul Edilebilir 2 Puan	İyi 3 Puan	Çok İyi 4 Puan
1. ADIM	Ülkemizin kaynaklarını hakkında fikrim yok. ☐	Ülkemizin kaynaklarını sayabilirim. ☐	Ülke kaynaklarıyla ekonomik faaliyetleri ilişkisini açıklarım. ☐	Kaynakların ülke ekonomisindeki yerini ve önemini belirtirim. ☐	Kaynakların kullanımıyla ilgili önerilerim var. ☐
2. ADIM	Yatırım ve pazarlama kavramlarını bilmiyorum. ☐	Yatırım ve pazarlama kavramlarını açıklarım. ☐	Yatırım ve pazarlama ile coğrafi özellikler arasındaki ilişkiyi belirtirim. ☐	Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak yatırım ve pazarlama konusunda bilgi verebilirim. ☐	Bölgemize uygun bir yatırım ve pazarlama projesi var. ☐
3. ADIM	Vatandaş ve vergi kavramlarını bilmiyorum. ☐	Vatandaş ve vergi kavramlarını açıklarım. ☐	Vatandaşlık sorumluluğu hakkında bilgi verebilirim. ☐	Vatandaşlık sorumluluğu ve vergi kavramı arasında ilişki kurar ve örnekler açıklarım. ☐	Çevremdekileri sorumlu bir vatandaş olma ve vergisini verme noktasında uyarıyorum. ☐
4. ADIM	Doğal kaynaklar hakkında bilgim yok. ☐	Doğal kaynakların neler olduğunu açıklayabilirim. ☐	Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesini örneklerle açıklayabilirim. ☐	Bilinçsiz tüketimin insan yaşamına ne gibi etkileri olacağını açıklayabilirim. ☐	Çevremdeki insanların kaynakların bilinçsiz tüketimine karşı uyarıyorum. ☐
5. ADIM	Meslek kavramını hakkında bilgim yok ☐	Meslek kavramını açıklayabilirim. ☐	Benim de ilgi duyduğum meslekler var. ☐	İlgi duyduğum mesleklerin gerektirdiği eğitim, beceri ve kişisel özellikleri araştırıyorum. ☐	Kendi kişisel ilgi, özellik ve yeterliklerine göre seçtiğim bir meslek var. ☐
6. ADIM	Nitelikli insan gücü terimi hakkında bilgim yok. ☐	Nitelikli insan gücünün ne demek olduğunu açıklayabilirim. ☐	Nitelikli bir insan olabilmek için yapılması gerekenleri biliyorum. ☐	Nitelikli insan gücünün ülke ekonomisine katkısını açıklayabilirim. ☐	Nitelikli bir insan olmak için gayret gösteriyorum. ☐

- Ölçüt sayısı 6 olduğundan, bu formdan alabileceğin en yüksek puan $6 \times 4 = 24$ 'tür. almış olduğun puan yüzölçümüne çevrilecektir. Örneğin bu formdan 24 puan üzerinden 17 puan almış olsan: $100 \times 17 = 1700$, $1700 / 24 = 71$ 'dir. 71, senin yüzölçümüne almış olduğun puandır.